

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 50 petkov vst. a Din 2, do 100 vst. a Din 2.50, od 300 vst. a Din 3, večji inzerati petkov vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inostranstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 8. — Poštna številnica v Ljubljani št. 10.351.

Odločnost Jugoslavije - važen činitelj v sedanjem svetovnem političnem položaju in poročstvo za miren povojni razvoj na Balkanu

V Berlinu izjavljajo, da se politično delovanje med Jugoslavijo in Nemčijo razvija v okviru odličnih političnih odnosov — Tudi v Rimu priznavajo naše državne interese

BERLIN, 18. marca. e. Na vprašanje tujih novinarjev o razvoju nemško jugoslovenskih odnosov je službeni predstavnik Wilhelmstrasse izjavil, da se smatra, da je prišel trenutek, ko bi se lahko dala izjava v zvezi s političnim delovanjem med državama, ki se drugače razvija v okviru obstoječega odličnega političnega položaja med Nemčijo in Jugoslavijo.

Ta izjava nemškega odgovornega činitelja je tembolj pomembna, ker je bila podana prav v trenutku, ko so z raznih strani opozarjali Jugoslavijo pred nadaljnjim razvojem položaja na Balkanu. V obveščenih krogih ni nobena skrivnost, da Nemčija nasproti Jugoslaviji nima nobenih drugih namenov, kakor da ji zagotovi tisti prostor, ki ji z vso pravico pripada v evropski zajednici.

Predstavnik nemškega zunanjega ministrstva je rekel, da izjavi, ki jo je nedavno podal v zvezi z nemško jugoslovenskimi odnosi, nima kaj dodati. To se pravi, da sprito diplomatskega delovanja in odličnih prijateljskih odnosov, ki vladajo med Nemčijo in Jugoslavijo, ne more zavzeti kakšnega stališa ali dodati nekaj tistemu, kar je bilo že v zvezi s tem rečeno.

V berlinskih novinarskih krogih se ta izjava mnogo komentira. Smatrajo, da bo v najkrajšem času razvoj položaja pokazal, da je bila vsaka bojazen v zvezi z Jugoslavijo neupravičena.

Viteška in miroljubna pravica Jugoslavije

BERLIN, 18. marca. e. V vseh berlinskih političnih krogih tudi diplomatskih krogih smatrajo, da se bodo vsa prizadevanja z neke strani, da bi se Jugoslavija zapletla v diplomatsko igro, in ki streme za tem, da se jugoslovenski narod izkorišča proti njegovim naravnim interesom, razbila ob odločnosti Jugoslavije, da ohrani svoj mir in svojo svobodo.

Doba pustolovščin je minila in nihče ne more misliti, da bi Jugoslavija krenila s poti, ki odgovarja njeni viteški in miroljubni pravici. Te poti, tako pravijo v Berlinu, Jugoslavija ni izbrala šele včeraj in tudi ni razvoj trenutnega položaja. Pot sodelovanja s sosedji je edina v interesu jugovzhoda in Jugoslavije. Ta pot je v skladu s cilji, ki jih je določila beograjska vlada: Služba državi, služba jugoslovenski.

Presoja v Sofiji

Položaj na Balkanu v očeh bolgarskih politikov in tiska Ministrski predsednik Filov izjavlja, da je bolgarski narod danes na prelomnici svoje zgodovine

Sofija, 18. marca. e. V dobro obveščenih krogih poudarjajo, da je angleška diplomatska aktivnost naperjena na jugovzhod. Glavni področji tega delovanja sta Beograd in Ankara.

Z živim zanimanjem pričakujejo zlasti odgovor predsednika turške republike İsmet İnönü. Dasi se ne ve nič pozitivnega o vsebini İnönüjevega odgovora, vendar mislijo, da Turčija ne bo intervenirala niti v primeru, če bi nemške čete, ki so v Bolgariji, napadle Grčijo. Odgovor turške vlade se dodajajo razni komentarji, toda v vsakem primeru poudarjajo mnenje, da bo prišlo do sodelovanja med Turčijo in Nemčijo. Zaradi tega je zavladalo neko pomirjenje.

Glede Grčije in njenega spora z Italijo so tu globoko prepričani, da bo ta spopad v kratkem likvidiran s postopovanjem Nemčije. Prav tako se tu razširja glasovi, da so grške čete zapustile Trakijo in da bo vojska koncentrirana v smeri proti Solunu.

Glede Jugoslavije poudarjajo tisk in dobro obveščeni krogi, da bo ostala izven konflikta.

Pomemben govor predsednika bolgarske vlade

Sofija, 18. marca. i. AA Zveza bolgarskih književnikov je priredila v nedeljo zvečer večerjo na čast dosedanjemu predsedniku Elinu Pelinu. Navzoči so bili tudi

skemu narodu in njegovi neodvisnosti. Politika jugoslovenske vlade, tako pravijo, izvira še iz časov, ko so mnoge države kakor Rumunija, Grčija in Poljska sprejele jamstvo Velike Britanije, katero je Jugoslavija odklonila. Zato imajo v Berlinu Jugoslavijo za državo, ki je s svojim zadržanjem v najbolj kritičnih trenutkih doprinesla svoj veliki delež k temu, da se omogoči miren in napreden razvoj vseh evropskih narodov.

Zato je danes po mnenju političnih krogov v Berlinu sodelovanje z Jugoslavijo dragoceno in se Jugoslavija smatra kot važen činitelj ne samo v sedanjih svetovnih političnih situaciji, temveč tudi kot porok mirnega razvoja na Balkanu po vojni. Nobena država, tako pravijo berlinski politični krogi, ni pokazala toliko miroljubnosti kakor Jugoslavija.

Italijansko priznanje naši politiki

RIM, 18. marca. e. Italijanski tisk z veliko pozornostjo zasleduje dogodke na Balkanu, zlasti v Jugoslaviji. Vsi listi objavljajo, da Jugoslavija mirno in z zaupanjem zasleduje razvoj, ki jih vodijo njeni odgovorni činitelji. Tuja propaganda je poskušala zanesti nemir v jugoslovensko javnost, toda mirni ton tiska je onemogočil glasove, ki so nasprotovali praviim interesom Jugoslavije.

»Giornale d'Italia« piše, da Nemčija ni izvajala nobenega pritiska na Jugoslavijo, temveč da so se razgovori vodili na podlagi vzajemnega razumevanja in nedotakljivosti jugoslovenskih državnih interesov.

Vsi listi pišejo, da v državi vladata mir in zaupanje.

RIM, 18. marca. e. Rimski listi zelo povoljno komentirajo zaključitev nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo. Listi smatrajo, da je ta pogodba pozitivno znamenje za dobre odnose med obema državama.

V političnih krogih italijanske prestolnice je bil posebno opažen povoljni ton komentarjev italijanskih listov o priliki podpisa nove pogodbe. Ti krogi poudarjajo, da je nedvomno vplivalo na zaključitev teh trgovinskih pogajanj tudi zaupanje na političnem polju med obema državama, kajti 25. marca t. l. bo proslava štiriletnice podpisa prijateljskega pakta.

predsednik vlade Filov z gospo. predsednik sobranja Logofetov, šef generalnega štaba Hadži Petkov, direktor tiska Jordan Mecarov, mnogo književnikov, umetnikov in novinarjev.

Novi predsednik zveze bolgarskih književnikov Cilingirov je imel govor, v katerem je podčrtal zasluge dosedanjega predsednika Pelina in vloga književnikov v javnosti. Nato je govoril predsednik vlade in prosvetni minister dr. Bogdan Filov, ki je med drugim rekel:

Pridobitve na področju kulture so često bolj pomembne in dragocene za narod, kakor uspehi na področju politike. Vemo, da so narodi, ki so imeli pomembne uspehe, toda ohranili so se samo oni narodi, ki so lahko ustvarjali velike duhovne vrednote. Zdi se mi, da je bolgarski narod eden teh narodov, ki so lahko v preteklosti in ki danes lahko ustvarjajo te kulturne vrednote, in to je največja zasluga našega naroda.

Vsi veste, da danes preživljamo čase, ki so usodni ne samo za nas, temveč za vso človeštvo. Danes je vsak pred vprašanjem, po kateri poti naj krene, da bo lahko ohranil svoje interese. Mislim, da za bolgarski narod ni bilo druge poti od te, po kateri je sedaj šel in po kateri bo šel v bodoče. Kajti vi morate boljše veste od mene, kako smo čakali, da se popravi krivice, ki so bile storjene bolgarskemu narodu. Prav inteligenta, ki najbolj razume narod, katerega vi najbolje predstavljate, ve, kako

smo živeli v tej ideji, da pride dan, ko bo do popravljene krivice, ki so nam bile storjene. Odgovorili smo cele naraščaje v duhu te ideologije, da bo krivica odpravljena.

V tem trenutku preživljamo čase, ko se odpravljajo krivice. Mislim da prav vi, ki ste duhovni vodje naroda, najbolj razumete želje naroda, najbolj razumete njegove težnje v tem zgodovinskem času, ki ga danes preživljamo, ko je naš narod nedvomno na prelomnici svoje zgodovine. Vi boste najboljše razumeli, kaj pomeni današnji trenutek v zgodovini bolgarskega naroda, kako je treba delati da dosežemo ideale, za katere smo čakali čas njihove uveljavitve. V tem pogledu boste vi kot duhovni vodje naroda mogli dati pravi izraz tem idealom, boste jim telo in kri, da bi ideali navdušili tudi široko množico, da bomo vsi lahko šli po označeni poti. V tem pogledu je dolžnost bolgarske književniške tesno sodelovati v politiki. Potrebno je, da svoje napore vzporedi z naporji vlade, da lahko doživimo trenutke, ki jih pričakujemo in da dosežemo rezultate, ki so odločilni za naš narod.

Za predsednikom Filovom so govorili predsednik sobranja Logofetov, bivši predsednik bolgarskih književnikov Pelin in drugi, nato pa je predsednik vlade Filov

odobril 100.000 levov v korist pokojninskega fonda zveze književnikov. Na koncu je govoril še šef generalnega štaba general Hadži Petkov. Pozval je bolgarske književnike k sodelovanju in jim je rekel, da je tudi generalni štab odobril 30.000 levov v korist pokojninskega fonda.

Povratak osebja bolgarskega poslanstva v Londonu

Sofija, 18. marca. i. »Poslednja Pošta« prinaša naslednje poročilo: Po vestih iz Madrida je osebje bolgarskega poslanstva v Londonu z letalom prispelo v Lizbono, od koder je krenilo v Madrid. Iz Madrida bo osebje odpotovalo čez Francijo in Nemčijo, odkoder vodi najbolj sigurna pot v Bolgarijo. Z osebjem poslanstva ne potuje bivši pooblaščen minister v Londonu Nikla Momčilov.

Turški odgovor Berlinu

NEW YORK, 18. marca. s. (Ass. Press). Iz Berlina javljajo, da je tja prispel posebni turški kurir z odgovorom predsednika İnönüja kancelarju Hitlerju. Zanimujejo poročila, da bi bil v Berlin prispel tudi nemški poslanik v Ankari v. Papien.

Nova italijanska ofenziva na albanskem bojišču

Hudi boji pri Tepeleniju — Prevažanje angleške ekspedicijske armade v Grčijo

Atene, 18. marca. s. (Reuter). Grški radio sredi enako kakor uradno grško vojno poročilo ni omenil nobenih večjih dogodkov z bojišču v Albaniji.

Reuterjev posebni poročevalec na bojišču pa javlja, da so včeraj zjutraj pričeli Italijani na severnem sektorju bojišču z močno novo ofenzivo. Po hudi topniški pripravi so italijanske čete prešle v napad, toda Grki so napade odbili in so prizadeli sovražniku velike izgube.

Prav tako javlja Reuterjev dopisnik, da so bili včeraj ves dan pri Tepeleniju hudi boji. Borbe so se še sile nadaljevale. Neki večji italijanski oddelek pri Tepeleniju je ogrožen ter ga skušajo Grki obkoliti.

Grško vojno poročilo

Atene, 18. marca. s. (At. ag.) Grški generalni štab javlja v sv. jem sročnjem 142. vojnem poročilu: Aktivnost patrol in topništva.

Grško notranje ministrstvo javlja, da so v nedeljo zvečer sovražna letala zopet bombardirala Lariso. Bil je to tretji letalski napad na mesto po potresu. Napad v nedeljo zvečer je povzročil znatno škodo na zgradbah, človeških žrtvah ni bilo.

Dnevno povelje kralja Jurija

Atene, 18. marca. s. (Reuter). Grški kralj Jurij je naslovil na grško vojsko posebno dnevno povelje, v katerem ji izraža pohvalo za junštvo, s katerim se bori že štiri mesece in ki ga je pokazala zlasti o priliki nedavne italijanske protiofenzive. Kralj izraža priznanje tudi grški vojni mornarici in letalstvu.

Sestreljena letala

Atene, 18. marca. s. (Reuter). Grški radio javlja, da so Angleži in Grki v letalskih bitkah nad Albanijo pretekli teden sestrelili 39 italijanskih letal 17 drugih sovražnih letal je bilo resno poškodovanih, 15 pa je bilo uničenih na tleh o priliki napadov na letališča v Albaniji.

Ali je angleško vojaštvo v Grčiji

London, 18. marca. s. (Columbia BS). Londonski listi davi v posebnih poročilih prvič prikriti namigujejo, da Angleži res prevažajo vojaštvo v Grčijo. Listi namreč objavljajo poročila o angleških vojaških ladijskih konvojih, ki vozijo iz Aleksandrije v Grčijo samo nekaj desetnih kilometrov od Dodekaneskega otočja, ne da bi bili napadani.

Vesti o izkrcavanju angleške vojske v Grčiji prihajajo že teden dni iz raznih balkanskih, zlasti turških virov. Doslej še niso bile te vesti niti z angleške niti z grške strani uradno potrjene.

Vlchy, 18. marca. AA. (Havas). Tukajšnje grško poslanstvo je pooblaščen demantirati tuje vesti, češ da so se angleške čete izkrcale v Grčiji.

Operacije v Vzhodni Afriki se razvijajo po določenem načrtu, pravi uradno angleško poročilo —

Borba za Keren v Eritreji

Nairobi, 18. marca. AA. (Reuter). Poveljstvo angleških sil v Vzhodni Afriki poroča: Operacije se razvijajo po določenem načrtu.

Kairo, 18. marca. s. (Reuter). Včerajšnje službeno poročilo poveljstva angleške vojske na Bližnjem vzhodu je javilo, da so angleške čete v sodelovanju z vojno mornarico in letalstvom v nedeljo zopet zasledile glavno mesto Angleške Somalije Berbero, ki so ga Italijani v avgustu lanskega leta osvojili.

Poveljstvo angleškega letalstva na Bližnjem vzhodu je objavil posebno komunicirano, v katerem opisuje važno vlogo, ki jo je imelo letalstvo pri zopetnem zavzetju Berbere. Angleški bombniki in lovski letala so v noči od sobote na nedeljo ter v nedeljo izvedli vrsto napadov na italijanska letališča v bližini in daljnji okolici

Vsi, ki spoštujemo našo neodvisnost in našo teritorialno celovitost, lahko računajo z našim prijateljstvom in z našo dobro voljo. Jamstvo, da bomo to politiko nadaljevali, je naša visoko razvita zavest in zrelost, ki smo jo že nekajkrat jasno pokazali. Jugoslaviji je uspelo urediti svoje odnose s sosedji, urediti svoje notranje razmere in povečati svojo vojaško moč, tako da je danes v vrsti držav, ki uživajo velik ugled in spoštovanje.

»HRVATSKI DNEVNIK«

»Če si ohranimo svobodo, si bomo počasi vse uredili. Gorje mu pa, kdor danes postane suženj! Neki sem slišal zgubljenega človeka, ki je takole mlatil: Glavno je, da ne pride do vojne. Naj se kar visoki gospodje med seboj zmenijo: to je moje, to pa tvoje. Meni je vseeno, pod kom sem, davek moram itak povsod plačati. Človek božji, kje imaš pamet! Ali nič ne bereš? Ne gre za davek! Gre za tvojo vero, tvoj jezik, tvojo zemljo! Gre za vse! Da, predvsem za tvojo zemljo! Tudi naša lepa slovenska zemlja se marsikomu svetli...«

Prof. dr. J. Janžeković (»Čas«)

Moskovski demanti

MOSKVA, 18. marca. AA. (DNB). V inozemstvu so se razširile vesti, da se je turški veleposlanik v Moskvi Aktaj razgovarjal z ljudskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovim. Nasprotno tem vestem moskovski politični krogi izjavljajo, da se je turški veleposlanik sestel s pomočnikom komisarja za zunanje zadeve.

Ameriški poslanik v Budimpešti odletel v Washington

BUDIMPEŠTA, 18. marca. AA. (Havas). Ameriški poslanik v John Montgomery je odpotoval s posebnim letalom v Lizbono, odkoder bo nadaljeval svojo pot v USA.

Rim, 18. marca. e. (Tr. Pr.) V tukajšnjih političnih krogih z zanimanjem beležijo vesti angleške propagande, ki v zadnjih dneh stalno ponavljajo, da je Anglija pripravljena Grčiji nuditi večjo vojaško pomoč. Neutrálni opazovalci javljajo iz Londona, da je Anglija sklenila povečati dobave tankov, topov in letal za Grčijo. V Londonu poudarjajo, da je čas odločitve v Grčiji zelo blizu in da je angleško brodogradništvo in angleško letalstvo ukrenilo vse potrebno, da se Grčiji omogoči nadaljevanje operacij.

Naša pripravljenost — naša varnost

Nadaljevanje na 2. strani

lini mesta. Angleško letalstvo nadaljuje s neprestanimi napadi na Kerens in okolice. Masovne važne gorske vrhove, ki obkrožujejo Kerens. Naknadno poročajo, da sta to dva visoka gorska vrhova v neposredni bližini angleških vojaških krogov izražajo mnenje, da se je padec Kerensa z novimi uspehi angleške vojske znatno približal.

Iz Abesinije javljajo večerajšnja službena poročila samo napredovanje na vseh frontah, ne da bi omenjala podrobnosti.

Izjava egiptskega ministrskega predsednika

Kairo, 18. marca. s. (Reuter). V egiptškem parlamentu je podal sredi ministrskega pred-

sednika Husein Sira paša izjavo o razgovorih, ki jih je imel nedavno z angleškim zunanjim ministrom Edenom.

Ministrski predsednik je dejal, da sicer ne more povedati podrobnosti o teh razgovorih, ker so bili zaupne narave. Vrhili pa so se v duhu popolne odkritosti prijateljstva in razumevanja. Ki označuje odnose med angleško in egiptsko vlado.

Sira paša je povedal zunanjemu ministru Edenu, da je Egipt odločen zvesto podpirati demokratske države ter da goji trdno vero v končno zmago demokracije. Skupna želja angleške in egiptске vlade je, da si nudita Anglija in Egipt v okvirju prijateljske pogodbe vsa možna pomoč.

List »Angriff« omenja govor Roosevelta kot velik tiste kampanje, s katero vtejejo ameriški narod že tedne in tedne za n. Nemčija je v zadnjem času slišala še več govorov iz Washingtona, nadaljuje list in je že navajena na to, da Roosevelt v vsaki obliki govori o nevarnosti in podobnih demokratskih besedah Amerikemu narodu so naslikali neke nevarnosti, ki jih nikdar ni bilo.

Položaj v Rumuniji

Bukarešta, 18. marca. AA. (Stefani) Sodišče, ki je pregledalo, kako so uporabljali fonde rumunjski politiki za vlado Karla II. je sredi izpustilo na svobodo bivšega predsednika vlade Argentoiana, ki je utemeljil uporabo fondov, ki so mu bili na razpolago, ko je bil zunanj minister in svoj čas predsednik vlade.

Bukarešta, 18. marca. e. (Tr. Pr.) Bukareštanski listi objavljajo uradno obvestilo, da sta bili knežinja Joana Cantacuzena in njena hči, ki sta bili v tesnih zvezah z legionarskim gibanjem, internirani. V zadnjem času je bilo opaženo, da so mnoge dame visoke družbe na raznih sestankih namdale upravitelja države generala Antonescu in poskušale diskreditirati delo njegove vlade. Iz teh razlogov so oblasti sklenile princico in njeno hčer internirati.

Bukarešta, 18. marca. AA. (Stefani) V znak zboljšanja prijateljskih vezi med Rumunijo in Bolgarijo, je rumunjska vlada sredi sklenila, da dovolji po vsej državi prodajo tistih bolgarskih listov, ki dosedaj niso smeli v Rumunijo.

Ameriški živež za nezasedeno Francijo

Washington, 18. marca. s. (Ass. Press) Francoski veleposlanik Henry Haye je bil včeraj sprejet v avdienco pri predsedniku Rooseveltu. Izvedelo se je, da je bila avdiencia v zvezi z možnostjo pošiljanja ameriškega živeža v nezasedeno Francijo. Predsednik Roosevelt je ob tej priliki pristal na možnost izvedbe takega načrta, in sicer na ta način, da bi pošiljke živeža nadzirali ameriški Rdeči križ. Veleposlanik Haye je v imenu svoje vlade pristal, da bi Rdeči križ vršil kontrolo glede pošiljanja, razkladanja in razdelitve ameriškega živeža v Francijo.

Podtanjnik za zunanje zadeve Sumner Welles je pozneje podal izjavo, da so Zedinjene države voljne dovoliti izvoz gotovih vrst žita v Francijo, toda če z gotovimi vrstmi. Uradna izjava, ki jo je objavilo zunanje ministrstvo, pravi, da bo ameriška vlada pristala na pošiljanje živeža v Francijo, če bo dobila primerne zagotovila, da bodo poslana živila res porabljena samo v nezasedeni Franciji in nikjer drugod.

New York, 18. marca. s. (Ass. Press) Iz tujakinskega pristanišča je krenila druga ameriška ladja, ki vozi kondenzirano mleko in druga živila ter obleke za francoske otroke. Ladja bo pristala v Marseillu. Prevoz in razdelitev organizira ameriški Rdeči križ s pristankom angleškega blokadne ministrstva.

Pomanjkanje živil na Švedskem in Finskem

STOCKHOLM, 18. marca. s. (Tass). List »Dagens Nyheter« se bavi s položajem Švedske in Finske glede preskrbe z žili ter ugotavlja, da je položaj neugoden. List izraža mnenje, da bo v bližnjem času potrebna nova omejitev v prodaji živil na Švedskem, zlasti ker je bila letina slabša nego prejšnja leta ter je dovoz kruha in izozemstva otežkočen. Glede Finske pravi list, da je tam položaj poljedelstva posebno neugoden. Tudi če bi bila letos žetev normalna, bo treba uvoziti v Finsko 100.000 ton moke.

Kitajsko-japonska vojna

Čungking, 18. marca. s. (Tass) V severni Kitajski so bile zadnje dni v teku večje vojaške operacije. 7. marca je 10.000 japonskih vojakov prešlo v napad v južnovzhodnem delu provinc Šansi. Po dvodnevnih bojih so Japonci zavzeli mesto Ljučuan. Dne 12. marca ponoči so Kitajci prešli v protinapad in so drugega jutra mesto zopet osvojili. Japonci so v bojih izgubili nad 2000 vojakov. Japonška vojska se je sedaj umaknila proti Hubanu.

V srednji Kitajski so v provinci Hopei boji južno od reke Jangce. Kitajci imajo še nadalje iniciativo in se Japonci umakajo. 11. t. m. so kitajske čete južnovzhodno od Ičanga pretrgale komunikacijske zveze japonske vojske.

Čungking, 18. marca. s. (Columbia BS) V uradnih kitajskih krogih izjavljajo, da nedeljskemu govoru predsednika Roosevelta, da prikažejo od Zedinjenih držav pomoči v tokih in letalih, s katerimi bi lahko pričeli ofenzivo proti Japoncem.

Venezuelski petroleji za Japonsko

TOKIO, 18. marca. s. (Columbia BS). Uradno je bilo objavljeno, da sta Japonska in Venezuela sklenili gospodarski sporazum. Japonska se je zavzela, da bo odkupila ves izvozni presežek Venezuele. Sporazum je tem važnejši, ker je glavni izvozni produkt Venezuele petroleji.

Kje je Schuschnigg

NEW YORK, 18. marca. e. Okrožni vođa Ostmarke Baldur v. Schirach je izjavil, da je zadnji predsednik bivše Avstrije Kurt v. Schuschnigg, ki je bil dosedaj na Dunaju, v neki majhni vasi na Bavarskem.

Madžarski komentar Hitlerjevega govora

Budimpešta, 18. marca. AA. (Stefani) »Magyar Ország« komentira Hitlerjev govor in poudarja, da je Hitler tudi lanske leto imel podobno govor pred velikimi vojaškimi operacijami. Zato se lahko reče, da bodo sedaj po tem govoru začeli govoriti topov. Iz Hitlerjevega govora diha zaupanje in popoln mir, kakor je to bilo tudi v lanskem govoru. Najmočnejša vojska na svetu se sedaj pripravlja na boj, kakor nekdanji Cesarjevi veterani in Napoleonova garda. Nemška vojska je sedaj v polnem razmahu.

Trgovci dobe pokojninsko zavarovanje

Prizadevanja, naj bi bilo uvedeno tudi pokojninsko zavarovanje za trgovce, pred končnim uspehom — Zakon o obveznem zavarovanju svobodnih poklicev izdan že do 1. aprila?

Ljubljana, 18. marca

Že nekajkrat smo dokazovali, da je tudi za trgovce potrebno socialno zavarovanje. Pred meseci smo utemeljevali potrebo po socialnem zavarovanju trgovcev, ko smo se sklicevali na izredne razmere, ki zelo ogrožajo eksistenco trgovca v teh časih, posebno v kritičnih časih se izkaže, da tudi trgovci potrebujejo socialno zavarovanje. Velika zmotna je, če kdo misli, da lahko sleherni trgovec obogati in si prisluži rento. V Sloveniji prevladuje mala trgovina in večina trgovcev ima ves skromen kapital naložen v blagu. Ko narasča draginja, je trgovec kapital ogrožen; vselej, ko trgovec obnavlja zalogo, mora plačevati blago dražje, kar pomeni, da bi moral imeti vedno več kapitala. Celo pri največji previdnosti ter najmanjšem stroškovstvu, pri najstrožjem varčevanju in kljub vsej delavnosti pogosto ne more preprečiti, da bi se substancna trgovine ne zmanjševala. Ko je predpisan zaslužek, zmanjšanje prometa zaradi pomanjkanja nekaterih vrst blaga in ko producenti in groisti prodajo le proti takojšnjemu plačilu, mali trgovec ne preživlja zlatih časov kakor bi se morla zdela komu, ki ni poučen. Zato se prav lahko zgodi, da trgovec obuboža. Kdo mu bo pomagal, zlasti na stara leta, ko se ne bo mogel oprjeti več tudi nobenega drugega dela?

Preudarni socialno čuteči posamezniki med našimi trgovci so že zdavnaj sprevdili, da mora tudi trgovski stan dobiti primerno socialno zavarovanje. Zavedali so se, da tako važna zadeva, vprašanje eksistence trgovcev, ne more in ne sme biti zasebna, prepustena posameznikom, da jo rešujejo kakor jo morejo in znajo. Nikakor ni mogoče, da bi se lahko vsi trgovci preskrbeli za stara leta. Stanovska vzajemnost jim mora buditi zavest, da so dolžni misliti ne le vsak samo nase, temveč vsi na vse. Spoznali so, da je treba socialnega zavarovanja za trgovce v interesu plosnosti, ne le trgovcev samih; z ustanovitvijo pokojninskega kakor tudi bolezenskega trgovskega zavarovanja bi bil zbran velik kapital, ki bi ga lahko koristno nalagali za javne potrebe. Vsa naša trgovina bi slonela na trdnosti temeljev, ko bi se trgovcem več ne bilo treba bati, kaj bo z njimi na stara leta. Toda uvedba pokojninskega zavarovanja za trgovce bi bila potrebna že zaradi tega — čeprav to ni najvažnejši razlog — da bi trgovski pomočnik, ko bi se osamosvojil, lahko kot trgovec nadaljeval zavarovanje. Ali je treba vedno znova naštevati vse razloge, ki govorijo za uvedbo trgovskega socialnega zavarovanja? Upamo, da poslej ne bo treba več dokazovati, da je zavarovanje potrebno tudi za trgovca kakor za mnoge druge poklice, ker je za pripravljen zakon o uvedbi pokojninskega zavarovanja za svobodne poklice.

Na zadnjem obnem zboru Zdrženja trgovcev v Ljubljani je bilo podano tudi poročilo o prizadevanjih trgovskih organizacij za uvedbo trgovskega socialnega za-

varovanja. Poročal je Janko Krek; naglasil je, da si trgovske organizacije prizadevajo, naj bi bilo uvedeno trgovsko zavarovanje za primer bolezni, nesreče smrti, onemoglosti in starosti že od prvata. Na lanskem obnem zboru združenja je bila sprejeta resolucija z ugotovitvijo, da je edino trgovski stan brez vsakega zavarovanja in z zahtevo po organizaciji zavarovalni ustanov. To resolucijo je Zbornica za TOI predložila ministrstvu. Na skupni konferenci zbornice v Beogradu je poročal glavni tajnik ljubljanske zbornice Ivan o trgovskem zborovanju in zastopniki vseh zborov so soglasali s predlogom o obveznem zavarovanju. Pozneje se je zdelo, da zadeva ni napredovala in ljubljansko združenje je poslalo na Pokojninski zavod za namene v Ljubljani spomenico o 20-letnih prizadevanjih za uvedbo trgovskega zavarovanja. Hkrati so poslali zavod, naj čimprej skliče anketo o uvedbi zavarovanja. Anketa je bila sklicana 4. t. m. in udeležili so se številni zastopniki trgovstva.

Na anketi je ravnatelj PZ dr. Vrančič poročal, da je zavod poslal že l. 1926 ministru predlog, naj bi pritegnili k pokojninskemu zavarovanju tudi svobodne poklice, zdravnike, odvetnike, notarje, trgovce, lekarnarje itd. Po večkratnih sejah pokojninskih zavodov je bil končno sprejet predlog, naj ministrski svet izda na podlagi pooblastil posebne uredbe o obveznem pokojninskem zavarovanju svobodnih poklicev. Spremenjeni zakon o pokojninskem zavarovanju je že pripravljen in smemo pričakovati, da bo izdan že od 1. aprila, tako da bi do prihodnje pomladi že organizirali zavarovanje svobodnih poklicev. V začetku bi bili prispevki zavarovancev svobodnih poklicev enaki kakor nameščencev, dokler bi zavarovalni tehnik ne preračunal premij.

Trgovci bodo torej končno dobili pokojninsko zavarovanje. Njihove organizacije pa bodo mogle še nadaljevati boj, da bodo dobili tudi bolezensko zavarovanje, ki je prav tako potrebno kakor pokojninsko. Ljubljanski trgovci so ustanovili znano Trgovsko bolnišnico in podporno društvo, ki je že nad 100 let staro in ki je pridružen kot posebni organ SUZORju. Trgovci ne morejo postati člani tega društva in nimajo pravice do zdravljenja v društvenem sanatoriju slamerjevem domu. Pač pa lahko postanejo člani TBPD trgovci, ki so bili zavarovani pri njem kot trgovski nameščenci in ki po osamosvojitvi prostovoljno nadaljujejo članstvo. To se pravi, da starejši trgovci, ki imajo veliko večino, nimajo pravice do bolezenskega zavarovanja, ne glede na to ali so potrebni ali ne in ne glede na ime (»Trgovsko« bolnišnico podporno d.) društva. Prej ali slej bodo naši trgovci našli razumevanje tudi za upravičeno zahtevo po uvedbi bolezenskega zavarovanja, saj ne moremo verjeti, da bi na pristojnih mestih ne bilo nikogar, ki bi ne bil dovzeten za pametne razloge.

Sodba zaradi smrtni nesreče v Braunsovi tovarni v Celju

Sodišče je izreklo pogojno kazen

Celje, 18. marca.

Zaradi smrtni nesreče v Braunsovi tovarni v Kocenovi ulici v Celju, katere žrtev je postala delavka Marija Bučarjeva, so se morali na sodišču zagovarjati trije nameščenci tvrdke V. Brauns, in sicer 57-letni ravnatelj in prokurist Anton Ržmek, 32letni inž. kem. Janko Čuček in 36letni delovodja Henrik Schmidt.

Ravnatelj Ržmek in inž. Čuček sta bila obtožena, da sta dala leta 1939. instalirati v podjetju stroj mešalnik za izdelovanje gumnila na električni pogon brez oblastvene dovoljenja, brez eksplozijske varne strokovne izvedbe in brez predpisane oblastvene kolodarske ter poverila nadzor nad tem obratom in tudi delom v tem obratu kemije neukim osebam. Posledica je bila, da je nastala leta 18. novembra popoldne ob zaključku obratovanja v tem obratu eksplozija sobnih vnetljivih bencinskih hlapirov, ki so vzgajali oblake delavke Marije Bučarjeve in ji prizadejali hude opekline, ki jim je drugo jutro v celjski bolnici podlegla. Schmidt je bil obtožen, da je kot delovodja, ki je imel dolžnost posluhovati tudi stroj mešalnik za izdelovanje gumnila na električni pogon in sploh voditi nadzor nad tem strojem in električnim motorjem, zanemaril svojo dolžnost s tem, da je puščaj delavko Marijo Bučarjevo kot neuko osebo v obratni prostor, ki je bil ogrožen z bencinskimi hlapi, da je tam prižigala in ugaševala električno luč ter odpirala in ustavljal električni motor, zaradi česar je prišlo 18. novembra, ko je izklopila električno stikalo in ustavila motor, do omenjene eksplozije bencinskih hlapirov in smrtni nesreče. Vsi trije obtoženci so zanikali krivdo. Ob časi nesreče je bil pokrov mešalnika odprt, tako da so iz mešalnika izhlapovali bencinski plini. Kdo je pustil ta pokrov odprt, ni bilo mogoče ugotoviti.

Razprava, ki je bila pred 14 dnevi zaradi zaslišanja izvedence preložena, se je nadaljevala v torek. Dr. inž. Ljubo Knop iz Celja je kot izvedenec izjavil, da postaja eksplozivni učinek v prostoru za izdelovanje gumnila večji, čim bolj se oddaljujejo od centra gumnilne produkcije. V času omenjene nesreče se je pojavil maksimum eksplozivnosti dva metra izven tega prostora. V prostoru je bil zrak prenasiten z bencinskimi hlapi, očitno, ker je bil pokrov mešalnika dalje časa odprt. Ko je stopila Bučarjeva v ta prostor, je vdrl vanj skozi vrata svež zrak, obenem pa je udarila plinska mešanica iz prostora skozi vrata. V tem trenutku je Bučarjeva izklopila električno stikalo, ki se je zaskrilo. Iskro so povzročile v prostoru majhno eksplozijo, ki sama na sebi ni bila nevarna. Glavna eksplozija pa je nastala izven tega prostora zaradi vdora svežega zraka v prenasiten prostor. Vse druge domneve o vzroku nesreče so manj verjetne. Če je bilo električno stikalo nameščeno v istem prostoru, v katerem je bil motor, bi bilo treba uporabiti ožnjato stikalo, ki preprečuje iskrenje.

Sodišče je spoznalo vse tri obtožence za

krive v smislu obtožbe ter je obsodilo ravnatelja Ržmek in inž. Čučka vsakega na 2 mesece zaporu, Schmidta pa na 3 mesece strogega zaporu, vse tri pogojno za dobo dveh let. Tvrdka Brauns je poskrbela za obe hčerki pokojne Marije Bučarjeve tako, da je kmalu po nesreči namestila starejšo hčerko v svojem obratu, mlajšo hčerko pa bo zaposlila, ko do deklica dovršila šolo.

Iz Celja

— Na Jožefovo bodo trgovine v Celju ves dan zaprte. Slovensko obrtno društvo v Celju ta dan, ki je obrtniški praznik, zaradi izrednih razmer ne bo priredilo običajnega obrtniškega zborovanja, pač pa ob 8. služba božja v opatijski cerkvi, k kateri je vabljeno vse obrtništvo.

— Nogomet. Na Jožefovo ob 14. se prične na Glaziji trening-tekma med SK Celjem in SK Jablečnik.

— Dve lepi tableniški zmagi Celjanov. Dne 9. t. m. je bil v Mariboru, dne 16. t. m. pa v Celju medstetni tableniški dvoboj med Celjem in Mariborom. V Mariboru so zmagali Celjani z 31:5, v Celju pa s 44:5. Kakor je že razvidno iz rezultatov, so Celjani znatno prekašali Mariborčane. Za Celje so nastopili Latinovič, Čoh, Rebešek, Vrečič I in II, Zorec, Zeljko in Milan, za Maribor pa Sušnik, Šumer, Angleitner, Kompara, Ljuban, Franc in Klampf.

— V celjski bolnici je umrl v nedeljo v visoki starosti 92 let preužitkar Janez Gabersček z Rečice pri Šmartnem ob Paki. V Gotovljah pri Zalcu je umrl v ponedeljek v starosti 81 let posestnica Neža Vipotnikova, mati ge. Alojzije Krempševce, soproge avtoizvoščka v Celju.

— Nesreča pri slamerovnici. Na Pristavi pri Šmarju je slamerovnica v soboto zgrabila 16letnega hlapca Franca Motoha za levo roko ter mu odrezala sredinec in prstanec. Motoh se zdravi v celjski bolnici.

— Zdravniško dežurno službo za člane OUZD in njihove svojce bo imel na Jožefovo, 19. t. m., zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevi hiši.

Iz Radeč

— Zemlje primanjkuje. Pomlad je tu in ljudje že pričenjajo obdelovalni zemljo. Vsa-ko želi, da bi pridelal vsaj najpotrebnejšo povrtnino, toda letos ne dobi zlepa v zakup niti peti letine, medtem ko je prejšnja leta ni manjkalo. Letos hočejo poselsniki obdelati sami večino svoje zemlje in zato raste povpraševanje po zakupu z vsakim dnem. Mnoge potrebne družine s številnimi otroki bodo letos morale ostati brez zemlje in jeseni brez potrebne zaloge poljskih pridelkov, ki naj bi vsaj delno nadomestili pomanjkanje »moke« odnosno kruha. Pri tem bodo najbolj prizadete revne delavke in uradniške družine, ki zaradi naraščajoče dragine že tako gmotno vedno bolj propadajo.

Angleško nemška fronta

Preteklo noč so obiskali angleški bombniki ponovno severnozpadno Nemčijo, nemški pa Anglijo

London, 18. marca. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so preteklo noč bombniki angleškega letalstva napadli cilje v severnozpadni Nemčiji.

Berlin, 18. marca. s. (Columbia BS) Uradno poročajo, da so angleška letala ponoči bombardirala neko mesto ob severozpadni obali Nemčije. Več civilistov je bilo ubitih in ranjenih.

London, 18. marca. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javlja v svojem današnjem jutranjem komunikatu:

Večji del pretekle noči ni bilo nobene sovražne letalske aktivnosti nad Anglijo. Kratek čas po nastopu mraka in davi malo pred zoro pa so se sovražna letala v majhnem obsegu udeleževala nad daleč ločenimi predeli v bližini spodnje obale Anglije in Škotske. Vrhnenih je bilo malo bomb, povzročena škoda je zelo majhna in človeških žrtev ni bilo.

London, 18. marca. s. (Reuter) Naknadno je ugotovljeno, da je številni človeških žrtev, ki jih je povzročil nemški letalski napad na Bristol v noči od nedelje na ponedeljek, večje kakor je bilo prvotno mišljeno. Zlasti je bilo mnogo žrtev, ko je eksplozivna bomba direktno zadela neko javno protiletalsko zaklonišče.

Irška v težavnem položaju

DUBLIN, 18. marca. s. (Reuter). O priliki praznika irskega narodnega svetnika Patrika je govoril sredi po radiu za Ameriko ministrski predsednik De Valera, ki je dejal, da irska politika nevarnosti odgovarja volji irskega naroda.

Strah, da bi Irsko dovolila, da postane njena zemlja oporišče za napad na Anglijo, je neutemeljen. Irška je podala slovesno zagotovilo, da se kaj takega ne sme zgoditi. Če bi dovolila, da se kdorkoli poslužuje irskega ozemlja za napad na Anglijo, bi to pomenilo, da bi se Irška sama zapletla v vojno, česar pa nikakor ne želi.

Vera v človeškega duha

Govor predsednika Roosevelta ob otvoritvi umetnostne galerije v Washingtonu

WASHINGTON, 18. marca. s. (Assoc. Press). Sredi ob 4. srednjeevropskega časa je predsednik Roosevelt osebo otvoril novo Nacionalno umetnostno galerijo v Washingtonu, ki jo je podaril američkemu narodu umrl finančni minister Mellon. V galeriji je še sedaj zbranih 50 do 80 milijonov dolarjev znamenitih starodavnih slik, med drugimi dela Holbeina, Dürerja, Botticellija in Rafaela.

Berlin ali pa Washington. Jaz želim, da bi bil Washington! Ameriška javnost z velikim zanimanjem pričakuje napovedani politični dvoboj med obema znanimi politikoma.

Vprašanje prevoza vojnega materiala

WASHINGTON, 18. marca. s. (Reuter). Angleški veleposlanik lord Halifax je bil včeraj sprejet v avdienco pri predsedniku Rooseveltu, nato pa je imel razgovor tudi s podtanjnikom za zunanje zadeve Wellesom.

Pozneje je lord Halifax podal novinarjem izjavo o vprašanju prevoza ameriškega vojnega materiala v Anglijo. Halifax je izjavil, da je bil doslej samo zelo majhen odstotek ameriškega blaga pri prevozu v Anglijo izgubljen. Tudi ni verjetno, da bi Nemčija lahko v bodoče bistveno ovirala dotok ameriškega blaga v Anglijo.

WASHINGTON, 18. marca. s. (Columbia BS). Sredi ob 4. srednjeevropskega časa je predsednik Roosevelt izjavil, da so Nemci že poslali eno ali več podmornic v bližino severnoameriških obal, da preprečijo prevoz ameriškega vojnega materiala v Anglijo. Vesti zaenkrat ni potrdilo niti zunanje niti mornariški ministrstvo, prav tako pa tudi ne Bela hiša. Tudi v Londonu izjavljajo, da na mero-dajnih mestih še ni nič znanega v tem oziru.

Pač pa se izve iz poučenih krogov, da baje ameriške vojne ladje že sedaj patrolirajo v daljavi 100 milj od atlantske obale, da preprečijo incidente v območju ameriške nevarnostne cone.

Opozicijski senator Wheeler je izjavil k vsemu o pojavi nemških podmornic v bližini ameriške obale, da je te vesti razširil angleški veleposlanik lord Halifax, da bi vznemiril ameriški narod in zapletel Ameriko v vojno.

Ameriški bombniki na poti v Anglijo

WASHINGTON, 18. marca. AA. (Reuter). Iz častniških krogov ameriškega vojnega letalstva se je zvedelo, da je skupina 22 bombnikov, ki jo odstopajo Angliji v Daytonu (Ohio), odkoder jih bodo odpisali v Anglijo.

OTTAWA, 18. marca. s. Prvo izmed 22 štirimotornih ameriških bombnih letal tipa Boeing je bilo včeraj po zračni poti poslano iz Zedinjenih držav v Kanado. Ostalih 21 letal bo sledilo zaporedoma prihodnje dni.

Anglija dobi tudi rušilce

WASHINGTON, 18. marca. AA. (Reuter). Parlamentarni krogi izjavljajo, da bo Amerika poleg drugega kot pomoč Angliji poslala tudi veliko število rušilcev ki jih sedaj ne uporabljajo.

Nemški tisk o Rooseveltovem govoru

Berlin, 18. marca. AA. (DNB) »Lokal Anzeiger« komentira govor predsednika Roosevelta in mod drugim piše: Govor Roosevelta se ne opira na dejstva. Njegovi izpadi proti avtoritativnim državam kažejo dva svetova, ki sta drug proti drugemu v odločilnem boju. Plutokracija premožnih, skrita za demokratskimi frazami o svobodi, hče preprečiti mladim, da bi prišli do svoje življenjske pravice.

O stavku, »da svetu ni potreben noben narod, ki bi zaradi svoje veličine ali sile je vojaške sile imel pravico onemati svetovno vlado nad drugimi narodi in rasami« list pripominja: Taka sli je v tem trenutku samo v Angliji, v tisti Angliji, ki jo podpira Roosevelt in ta bo se bo nadaljeval kljub vsej ameriški pomoči dotlej, dokler ne bo Anglija strta.

Dopolnilni krediti za državno obrambo

WASHINGTON, 18. marca. AA. (Reuter). Predsednik Roosevelt je sredi predpisa izglasovani zakon o dopolnilnih kreditih za državno obrambo, in sicer v višini ene milijarde 532 milijonov dolarjev. Iz tega kredita bodo dali 13 milijonov dolarjev za povečanje pomorskih oporišč na Guam in na Samoi.

Amerika ne more nazaj

NEW YORK, 18. marca. s. AA. (Reuter) Znani novinarski magnat Heart komentira Rooseveltov govor v včerajšnjem »New York Journalu« takole:

Zapleteni smo v spor, tako da se ne moremo vrniti. Rooseveltov govor je dober. Zedinjene države so zapletene v vojno po mojstrski seriji dobrih govorov, toda mi se moramo zediniti in stati ob vladi, ki smo jo izbrali in politiki, za katero smo se odločili. Sedaj se lahko izmotamo iz položaja edino z mago.

Berlin-Washington

WASHINGTON, 18. marca. e. (CBC). Med republikanskim senatorjem Whelerjem in Willkijem bo v kratkem prišlo do ogorčene kampanje.

Wheler je kot vodja skupine izolacionistov delegiran od svoje stranke, da obišče vsa velika mesta Zedinjenih držav in da na teh potovanjih vodi kampanjo proti ameriški zunanji politiki. Hkrati je Willkie izjavil, da bo korak za korakom zasledoval Whelerja in bo v vsakem mestu, kjer bo govoril predstavnik izolacionistov, govoril tudi on in branil zunanjo politiko Zedinjenih držav.

Willkie je to izjavil novinarjem in dodal: »Po vojni bo glavno mesto sveta

Kako bo z letošnjo tujskoprometno sezono

Čim več bo propagande za obisk naših krajev, tem lepši bodo naši uspehi

Ljubljana, 18. marca. Še lansko pomlad, ko se je sedanja vojna komaj začela razpletati, so se oglašali nepoučeni s trditvami, da se našemu tujskemu prometu »odklienalo«. Gostilničarji in hotelirji v nekaterih naših tujskoprometnih krajih so tedaj nekako otopleli in brez posebnih priprav čakali na začetek sezone. Razen kolektivnih reklam marljivih slovenskih tujskoprometnih zvez so bili več kakor redki oglasi gostinskih podjetij iz naših tujskoprometnih krajev v zagrebških in beograjskih listih, dasi bi prav lani morali s povečano propagando na Hrvaškem in v Srbiji poizkusiti izravnavati padec gostov, ki se je neizogibno moral pojaviti zaradi izostanka inozemcev. Takšna povečana propaganda za obisk naših tujskoprometnih krajev in naših gostilnic v beograjskih in zagrebških listih je bila lani potrebna zlasti tudi zaradi tega, ker zelo številni naši državljani, ki so jim premoženjske razmere prej dopuščale oddih v tujini, niso mogli oditi v inozemstvo in so torej morali zadovoljiti z letovanjem v naših krajih.

Če pogledamo statistiko naših zdravilišč iz lanskega in predlanskega leta, lahko ugotovimo, da so vsa ta zdravilišča lani še pravilno razumela potrebo povečane propagande v naših domačih listih in zaradi tega niti niso utrpela zaradi izostanka inozemskih gostov toliko škode, kolikor so splošno pričakovali. Ta statistika izkazuje namreč naslednje številke:

Zdravilišče	1959	1960
Dobrna	62.354	85.658
Dolenjske Toplice	12.393	12.552
Laško	40.511	33.041
Rimske Toplice	4.586	5.937
Rogaška Slatina	112.117	145.568
Slatina Radenci	10.059	20.533

Dobrna je torej imela porasta za 23.094, Dolenjske Toplice za 159, Rimske Toplice za 1.351, Rogaska Slatina celo za 33.451, Slatina Radenci pa za 10.474, kar pomeni, da se je v Radencih število nočnih in primeri s predlanskim letom kar podvojilo. Edino slovensko zdravilišče, ki je lani pri nočnih zabeležilo padec, je Laško in sicer za 7.470. Skupni porast nočnih in slovenskih zdravilišč — primerjaje lanske številke s predlanskimi — je torej znašal 68.529, padec pa 7.470.

Ce odštejemo padec od porasta, lahko ugotovimo, da se je v slovenskih zdraviliščih in primeri s predlanskim, po splošnih razmerah v svetu dokaj boljšim letom, število nočnih zvišalo za 61.059. Naše številke ne kažejo namreč števila gostov, ampak nočnine, ki so za presojanje gospodarskega uspeha našega tujskega prometa edina merodajna.

Ceprav je bilo predlansko leto po splošnih razmerah precej bolj uravnoteženo, lanko pa zaradi čimdalje bolj naraščajočih nemirov v Evropi za naš tujski promet zelo nevarno, je torej zaradi smotne propagande kljub izostanku inozemskih gostov število nočnih in naših zdravilišč poraslo kar za 61.059, kar bi lahko denarno predstavilo s približno pol milijona dinarjev povečanih dohodkov.

Statistika nočnih in drugih naših tujskoprometnih krajev daje dokaj poraznejšo sliko:

Tujskoprometni kraj	1959	1960
Bled	182.785	62.279
Bohinj	32.794	18.847
Jezerško	17.218	4.466
Kamnik	13.371	9.645
Kranjska gora	63.825	35.990
Radovljica	18.364	15.269
Rateče-Planica	27.293	16.804

Število nočnih na Bledu je padlo kar za 120.506, v Bohinju za 13.947, na Jezerškem za 12.752, kar predstavlja svojevrsten rekord, saj se je lani število nočnih na Jezerškem v primeri s predlanskim letom skrčilo kar na četrtino, v Kamniku za 3.726, v Kranjski gori za 27.835, v Radovljici samo za 3.095, kar je verjetno posledica tega, da so se gostje z drugega Bleda umikali v cenejšo Radovljico, ker bi bil sicer tudi v Radovljici padec večji, in v Ratečah-Planici za 10.489.

Skupni padec nočnih in primeri s predlanskim letom znaša torej lani kar 129.350, dočim porasta števila nočnih ni zabeležil noben kraj.

Navedli smo samo število doseženih nočnih in naših najvažnejših tujskoprometnih krajev, ki pa zadošča, da moremo na podlagi danih števk napraviti sklep. Levji delež izgube nosi Bled, kar pa je čisto razumljivo. Največ svoje propagande je dosegel naš kraljevski Bled usmerjan v inozemstvo, pri tem pa delno zanemarjan propagando in lastni državi in s precej visokimi cenami njenim državljanom tudi omejeval obisk. Vsa izguba, ki jo je lani utrpel Bled, odpada na inozemske goste, ki so jih naša državljanji lani le malenkostno nadomestili. Lani je namreč imel Bled 5.978 domačih gostov, in 54.445 njihovih nočnih, predlanskim pa 5.539 gostov in 51.997 nočnih. S smotno propagando in zmernejšimi cenami bi Bled lahko vsaj delno v naši državi nadomestil izgubo inozemskih gostov. Ker je bilo življenje na Bledu zmerom izredno drago, lahko trdimo, da je Bled lani v primeri s predlanskim letom izgubil okoli 2 milijona din dohodkov, dočim na druge tujskoprometne kraje, ki smo jih navedli, odpade nekaj nad pol milijona dinarjev izguba.

Ker so naša zdravilišča imela lani približno za pol milijona dinarjev dohodkov več kakor predlanskega leta, drugi naši tujskoprometni kraji pa približno toliko izgube, je bila lani kljub izredno težavnim časom, če izvajamo Bled, naša tujskoprometna bilanca v primeri s predlanskim letom še precej uravnotežena. Sorazmerno je največ izgube utrpelo Jezerško, ki ne vodi nobene smotne tujskoprometne propagande, sledi pa mu Kamnik, ki mu po vseh znakih sodeč prav tako ni do res smotne in uspešne reklame.

IN KARNI SO UPI ZA LETOŠNJO TUJSKOPROMETNO SEZONO?

Kakor ne smemo biti omahljivi in ne zaupni! Gostov iz inozemstva k nam sicer res ne bo. Prišli bodo le Madžari in sicer celo v precejšnji številki — če smemo verjeti časopisnim vestem in poročilom madžarskih tujskoprometnih uradov o krovnem ustanovu. Tujskoprometni odnosi med Madžarsko in našo državo postajajo čimdalje boljše. Madžari, ki so bili doslej od-

lični gostje italijanskih turističnih krajev, morajo sedaj ostati doma ali pa priti v naše kraje, ker je naša meja s njimi edina, ki je še odprta. S smotno izmenjavo izletnikov, ki jo vodi naša država s Madžarsko in ki ji tudi obe slovenski tujskoprometni zvezi posvečata največjo pozornost — proti koncu februarja je bil že prvi recipročni izlet iz Slovenije na Madžarsko s nenavadno velikim številom udeležencev — delamo pač najboljšo propagando za naše kraje. Izletniki ostanejo pri nas sicer le krajši čas, poneko pa s seboj spomine na naše lepote in se zaradi njih zopet vračajo k nam na daljše bivanje ali pa pripovedujejo o njih drugim, ki se bodo potem napotili k nam, če že ne bodo hoteli ostati doma in ko so jim vse druge meje itak zaprte.

Sedaj je pravi čas, da pritegnemo Madžare čim bolj k nam. Če bodo z našimi turističnimi kraji in zlasti z udobnostjo naših gostinskih domov zadovoljni, bodo ostali prijatelji tudi tedaj, ko bo Evropa zopet uravnotežena in ko po njej ne bodo več besneli vojni viharji.

Druge države si bodo tedaj Madžare morale zopet ponovno pridobiti in bo čisto zanesljivo trajalo več let, preden jih bodo moglo odvrniti od naših krajev, ki so prav tako lepi kakor tuji, za Madžare pa znatno bližji in za bivanje cenejši.

Edina napaka naših vodilnih turističnih krajev je ta, da s propagando na Madžarskem odlašajo do zadnjega trenutka, ko bo prepozno, da bi to propagando pripravili, kaj pa šele izvršili. Vere vase in v svojo domovino ne smemo izgubiti. Kdor se postavlja na stališče, da je naša bodočnost negotova in da za tujskoprometno propagando doma in v tujini ne kaže tvegati večjih ali manjših zneskov, ne greši le proti samemu sebi in svojemu kraju, ampak tudi proti svoji domovini. Kdor tvega, zmaguje. Omahljivci, dvomiljci in otopleli ljudje niso bili nikoli med zmagovalci. Vsi takšni ljudje naj pomislijo, kam bi zabredli, če bi se vsi postavili na njim enako stališče? V našem gospodarskem in splošnem življenju bi v teh trenutkih nastopil popoln zastoj, ki mu nihče ne more oceniti škode. Naša država živi povsem normalno življenje in takšno življenje moramo živeti tudi mi sami ter v nezmanjšanem obsegu izvrševati vse svoje dolžnosti do nje in do naše gospodarske skupnosti.

Posvetimo torej največjo pozornost naši propagandi na Madžarskem in ne obotavljajmo se do poslednjega trenutka, ko bomo spoznali, da so se naši dvomi razblinili v nič, škoda, ki so jo ti dvomi povzročili, pa tedaj re bomo več mogli popraviti.

Glede Madžarske moramo naposled omeniti, da je tam že zdaj zelo veliko interesov za obisk naših zdravilišč in letovišč. Ti interesi pripadajo seveda imovitejšim slojem in so med njimi v prvi vrsti židje, za katere pa veljajo po dosedanjih predpisi za nabavo jugoslovenske viže nenavadno stroge formalnosti, ki so naravnost prohibitivnega značaja. Prav te dni je bila pokrenjena obsežna akcija, da se splošno za madžarske in predvsem za njihove tujskoprometne interese olajšajo in poenostavijo formalnosti za potovanje v našo državo. Če bo to vprašanje v doglednem času ugodno rešeno — in to pričakujejo naši tujskoprometni krogi z veliko zanesljivostjo — se bo seveda znatno povečala možnost, da bodo madžarski gostje letos v večjem številu obiskali naša zdravilišča in letovišča. Ker je dovolj verjetnosti, da se bo to zgodilo, moramo propagando za Madžarsko pravčasno pripraviti, ne pa šele v poslednjem trenutku, tik pred začetkom glavne sezone, ko bodo te olajšave dosežene, misliti nanjo. Takrat bo prepozno za vse — za tisk propagandnih edicij in tudi za njihovo plasiranje.

Nezaupni ne smemo biti niti glede domačih gostov! Tujski promet se bo pri nas tudi letos lahko ugodno razvijal, čeprav v skromnejšem obsegu. Ljudje si bodo radi privoščili oddih, ki jim bo letos potrebniji kakor kdajkoli doslej. Visoke cene bodo sicer marsikoga odvrgle od večjih in razkošnejših, pa toliko dražjih letovišč in ga napolnile v manjša, ki ne razpolagajo s tolikšno udobnostjo, pa so cenejša. Ta gospodarski trenutek moramo znati spretno izrabiti v korist manjših in cenejših, pa vendar prav tako lepših naših krajev. Vprašanje posameznih tujskoprometnih ustanov je, kako bodo letos izrabile svoja propagandna sredstva za čim smotnejšo propagando. Rok ne smemo držati krčmi! Sedaj prihaja čas, ko moramo Hrvatje in Srbe opozarjati na lepoto naših krajev in jim priporočati oddih pri nas. Če bomo to zamudili in nas bodo s smotno propagando prehiteli drugi turistični kraji naše države, ki imajo enak značaj, kakor n. pr. letovišča v Gorskem Kotaru, bo letošnja škoda občutna in bo marsikatero naše gostinsko podjetje postavljeno pred bridko vprašanje ne le glede plačevanja dolgov, ampak celo glede nadaljnega obstoja.

Denar, naložen v smotno propagando, ni nikoli izgubljen! Letos je takšna propaganda tem bolj potrebna, ker bodo ljudje takali nova in cenilja letovišča!

Slovenski tujskoprometni zvezi opravljata s svojo kolektivno propagando izredno važno nalogo in poslanstvo, toda pri tej propagandi sodeluje žal vse pre malo naših krajev.

Ko bomo ob koncu letošnjega leta zopet sestavljali bilanco našega tujskega prometa, se bodo kraji, ki v kolektivni reklam niso sodelovali in ki niso prav nobene pozornosti posvečali niti individualni reklam, oglašali z jadrkanjem in pri tožbami, češ, da so zaradi padca števila gostov utrpeli veliko škodo. Takšnim krajem je nujno potrebno še enkrat predložiti veliko važnost reklame zlasti v sedanjih časih. Ljudi je treba opozarjati nase in uspeh takšnega opozarjanja ne bo izostal! Gorje pri Bledu, pa kraji v Poljanah in Selški dolini, na Dolenjskem ali v Zasavju so sama priprilana letovišča, toda tisti, ki vodijo tujskoprometno usodo teh krajev, premalo opozarjajo nase. Ljudi je zlasti pred začetkom glavne sezone potrebno

nepreravno opozarjati nase in poudarjati prednosti posameznih krajev!

Upi v letošnjo tujskoprometno sezono v Sloveniji torej niso slabi, vprašanje je le, kako bo kdo znal izrabiti okoliščine in kam bo usmeril propagando za svoj kraj oziroma za svoje gostinsko podjetje.

Kraji, ki si ne morejo privoščiti dražje individualne reklame, naj sodelujejo vsaj pri kolektivni, ki

H gostovanju ljubljanskega komornega tria:

Večer jugoslovenske glasbe v Mariboru

Maribor, 18. marca. V četrtek 20. t. m. ob 20. ur. v narodnem gledališču pomembna prireditve: pod okriljem Zdrženja jugoslovenskih glasbenih avtorjev — slovenske sekcije — bo »Večer jugoslovenske glasbe, ki ga bo pri-

Dr. Marjan Lipovšek (klavier)

redil ljubljanski komorni trio. Tvorijo ga Mariborčanka gđ. Francka Ornikova (violina), prof. dr. Marjan Lipovšek (klavier) in prof. Cenda (Sodlbauer) (čelo). Na sporedu so izključno domači skladatelji L. M. Škerjanc, Osterc, Arnič, Pahor, Mirk in Suk. Tako po izvajalcih kakor po izvajanih

Cenda Sodlbauer (čelo)

Nove cene mesa, slanine in masti

Kr. banska uprava je dovolila zvišanje cen v Ljubljani

Ljubljana, 18. marca. Zvišanje cen mesa slanine in masti je kr. banska uprava dovolila ljubljanskim mesarjem, ker se je zelo podražila živina. Maksimalne cene so odslej naslednje: goveje meso. I vrste sprednjega dela din 21 zadnjega dela din 23 goveje meso II vrste sprednjega dela 16 din zadnjega dela 18 din. V mesnicah, kjer se prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni ter to v ceniku izrečno označeno, sme znašati cena I kg govejega mesa I vrste največ 22 din. II vrste pa največ 17 din. Goveji jezik din 22 srce 18 din. pljuča 8 din. jetra 18 din. vranica 18 din. ledvice 20 din. vami 12 din. glava 8 din. možgani 20 din. kot zrezek popolnoma očiščena pljučna pečenica 28 din. plče kot zrezek po ceni do 26 din in bržlota kot zrezek brez kosti po ceni do 26 din.

Telečje meso: hrbet 26 din. stegno in pleče 26 din. vrat in prsa 22 din. V mesnicah, kjer se prodaja telečje meso po običajni in označbi v ceniku po enotni ceni, sme znašati največ 24 din. Telečja jetra

Za boljši spoj Rožne doline z Ljubljano

Nekaj nasvetov mestni upravi

Prejeli smo: Dne 12. t. m. je bila v »Slov. Narod« objavljena prav umestna razprava »Rožna dolina odrezana od mesta«. Za razpravo je bilo izredno zanimanje med naročniki »Slov. Naroda« v Rožni dolini, ki jih je zelo mnogo.

O potrebi regulacije rožnodolskih cest in ulic je objavil podpisani svojasocno dve izbrani razpravi, toda brez očitva pri mestni občini. Tudi sedaj, ko se izvršujejo z ogromnimi investicijami sicer potrebna dela v Koleziji in ob Cesti na Rožnik, se nujne želje in potrebe Rožne doline ne upoštevajo.

Umestna je zahteva, naj bi se Cesta VIII, ki gre mimo znane gostilne »Pri Karič«, podaljšala preko Perlesovega travnika do Ceste na Rožnik. Seveda bi bilo treba vzporedno proti koncu močno dvigniti, kar bi zahtevalo mnogo nasipnega gradiva. Ako bi na kaj silnega sploh mislili pri mestni občini, bi bili odvažali pri razširitvi Ceste na Rožnik nakopano zemljo v neposredno bližino, namreč na omenjeni

Je urejala naša tujskoprometni zvezi in ki je dokaj cenilja, pa vendar uspešna.

Vse navedbe o dobrih upih za letošnjo tujskoprometno sezono pa veljajo seveda samo za primer, če bodo oblasti storile svoje dolžnosti in pravočasno poskrbele, da bodo naši tujskoprometni kraji zadostno preskrbljeni z živili, katerih potrošnja je racionalizirana. Če ta preskrba ne bo delovala brezhibno, naporno delo naših tujskoprometnih zvez in društev, ki tudi v teh težavnih časih z velikimi žrtvami polkusašo v našem tujskem prometu vzdržati ravnovesje, ne bo rodilo nobenih uspehov.

VI. Regally

delih ni pretirano, če rečemo, da bo ta koncert elitna prireditve. Za Maribor bo še posebej privlačen zaradi tega, ker se bo pri tej priliki prvič z večjim koncertnim sporedom predstavila domačinka gđ. Francka Ornikova, ki se je po šolanju v Mariboru posvetila glasbi in se povzpela v vrste naših najboljših violnistov. Njeni dosedajni javni nastopi so nien sloves vseskozi potrdili. Kritika hvali zlasti njeno vzorno prednahanje, svetstven način podajanja in žametasto-nežen zvok. Oba njena partnerja v tru prof. dr. Lipovšek in prof. Sodlbauer uživata sloves najboljših interpretov komorne glasbe. Zato se sme njihov nastop prištevati med prvorazredne kulturne dogodke v Mariboru.

Podroben spored koncerta je naslednji: L. M. Škerjanc: Klavirski trio; Pahor: Magatele (izvaja dr. Lipovšek); Osterc: kla-

Francka Ornikova (violina)

virski trio; Arnič: klavirski trio; Mirk: Glasbeni utrinki (izvaja dr. Lipovšek); Suk: klavirski trio op. 2. Ze sam spored kaže pestrost, ki na drugi strani zahteva od izvajalcev največjo rutino in sposobnost.

Bilo bi odveč opozarjati tudi na nacionalni značaj te prireditve, ki naj pokaže, da smo na polju komorne glasbe že tako napredovali, da se lahko dostojno postavimo v isto vrsto z drugimi narodi. Nastop ljubljanskega komornega tria v Mariboru pa naj bo obenem manifestacija kulturne vzajemnosti severne meje in slovenskega kulturnega središča. Zato smo prepričani, da bodo Mariborčani in okoličani ta večer napčnili narodno gledališče in tudi na ta način manifestirali, da se zavedajo poslanstva, ki jim ga nalaga državna meja. —m.

nko nasipnega gradiva, da bi lahko z njim zasuli jarko do konca Skrabčeve ulice, do neobdelanega ozkega vrta, ki loci Cesto VI. Na ta način bi se Skrabčeva ulica podaljšala v ravni črti od Ceste na Rožnik do Glinšice, ozi. v kolonijo »Štan in dome. To podaljšano cesto bi porabljali prebivalci dosedanjih cest III, V, VII, IX itd. ter sporednih cest VI in VIII. Seveda bi bilo treba žitnikovo ulico podaljšati do Ceste VIII kjer je sedaj le zasebna pot, ki pa je v mokrem vremenu nerabna. Za dohod do tramvaja bi bilo treba za vse te dele Rožne doline napraviti na podaljšku žitnikove ulice čez Cesto v Rožno dolino pot do železnice in dostojno tlakovati prehod pod železnico do Idrijske ulice.

Vsi ti predlogi bi bili izvedljivi z manjšimi stroški, a bi uresničeni zelo koristili dobri polovici rožnodolskega prebivalstva, dočim so načrti za podaljševanje Ceste VIII, Ažbetove, Kocenove in Levčeve ulice čez zamočvirjeni travnik le — godba bodočnosti.

A. B.

Štirje jubileji zavednega narodnjaka

Maribor, 17. marca. Kdo ne pozna v Mariboru Josipa Bergerja? Kdo bi mu prisodil, da je zvrnil čez svoja krepka mladeniška čila ramena polovico desetletja k sedmemu »skrivcu? To je prvi jubilej, ki ga praznuje na Ječefovo. Razen tega pa slavi še 40letnico poroke s svojo ljubzenico in zgledno življenjsko družico, 40letnico sokolskega članstva in 40letnico, kar je postala zvest in vzoren naročnik »Slovenskega Naroda«.

Jože Berger je upokojen davčni inspektor, ki je imel v predvojni dobi velike sitnosti zaradi svojega narodnega prepričanja, svoje živahne zavednosti in neustrašnega poguma. Bil je soustanovitelj Sokola v Mirkonogu. Preselil se je v Maribor, kjer ga vse spoštuje.

Ob štirih jubilejih mu izrazimo tudi naše tople čestitke s iskreno željo, da bi še dolgo vrsto let v zdravju in zadovoljstvu užival zaslužen mir in da bi še nadalje ohranil tisto vednost in živahnost, ki ga odlikuje.

Namestu pratik strokovni koledar

Ljubljana, 18. marca. Ze davno so minili časi, ko je pri nas še vladalo prepričanje, da kmetu ni treba nobenega posebnega strokovnega znanja in da lahko živi le po svoji pameti in iskustvih prednikov. Prav dandanes, ko si oblastva prizadevajo, da bi kmet pridelal čim več, v času, ko ima kmetijsko blago ne le izredno ceno, temveč posebno vrednost, ki je pogosto ni mogoče odtehtati z denarjem, bi bilo potrebno, da bi našemu kmetu pomagali, če že ne s sementi in raznimi ukrepi za pospeševanje kmetijstva, pa vsaj z dobrimi navodili, kako na gospodari. Naš kmet je plemen, kar pa mu ne more koristiti, če mu ne nudimo dobre strokovne literature. Prejšnje čase je bilo glavno čtivo našega kmeta pratika. Še zdaj najbrž nekateri mislijo, da je dovolj, če damo kmetu pratiko, da v nji pročuje čenče o vremenu in lunine spremembe.

Zato je treba posebej pozdraviti prizadevanja Kmetijske družbe, ki je tudi letos izdala (sicer malo pozno) strokovni koledar kot prilogo »Kmetovalca«. Ta koledar je vzor po opreml, vsebini in ureditvi res pravega kmetijskega koledarja, ki je lahko v prid slehernemu pismenemu kmetu. Namesto praznih ugrbanj o vremenu vsebuje koledar (krasno dvobarvno tiskano) številna navodila in pobude za kmetijsko delo vse leto, po posameznih mesecih. Njegovo vrednost pa še posebej povzdigujejo navodila za kmetijsko knjigovodstvo s prilogo vseh potrebnih razpredelnice. Koledar vsebuje tudi točna navodila za pravilno t. biro in uporabo umetnih gnojil in navodila, kako je treba zatirati sadne škodljivce (s slikami škodljivcev). To je v resnici dar družbe naročnikom »Kmetovalca«, dar, ki ga je lahko vesel vsak kmet.

KINO MOSTE
Danes ob 20. uri. jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri.

Zapad v plamenih

Dick Foran v pustolovskem filmu iz dobe kolonizacije Amerike, ko sta krojila pravo le pest in revolver.

Ognjeni vrag

Luis Trenker v veličini koraških kmečkih uporov

Radioprogram

Torek, 18. marca
1. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila, objave. — 14.15: Šolska ura: Kramljanje z mladino (g. Miroslav Zec) do 15. — 17.30: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Znanost in naša obika (g. prof. M. Adlešič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura: Slovenski življenjski preteklosti (ravn. Napovedi, poročila, objave. — 19.40: Plošče. — 19.50: Gosposodnja posvetovalnica (ga. Helena Kelhar). — 20: Koncert vojaške godbe 40. pp. Triglavskega. — 21.30: Češka lahka glasba (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zabavni spored radijskega orkestra.

Sreda, 19. marca
9: Jutranji pozdrav, napovedi, poročila. — 9.15: Za boljšo voljo (plošče). — 9.45: Verski govor (g. dr. Ignacij Lenčec). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Cimermanov kvartet. — 11.45: Pevski zbor »Gospodstevski zvon«. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Jožefom in Jožiciam! (igra radijskega orkestra). — 17: 40letno misijonsko delo (g. dr. L. Erlich). — 17.30: Veseli zvoki. Sodelujeta: šramel Ljubljana in radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna predavanje: Vojška oddaja. — 19.55: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere; v I. odmoru: glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), napovedi, poročila.

DNEVNE VESTI

— **Izletniški vlaki na praznik sv. Jožefa.** Jutri na praznik sv. Jožefa bodo na progi Ljubljana—Bistrica Bohinjskega jezera in Jesenice—Rateče Planica vozili naslednji vlaki kot izletniški, za katere veljajo izletniške vozovnice: vlak št. 920 z odhodom iz Ljubljane ob 5.40 in priključni vlak št. 8620 z Jesenic na Rateče Planico, za povratek pa vlak št. 917 s prihodom v Ljubljano ob 20.33 in vlak št. 919 s prihodom v Ljubljano ob 21.50 ter priključni vlak št. 8617 z Jesenic na Rateče Planico.

— **Učelba o obveznem odkupu prebitka žita in moka danes uveljavljena.** Minister za prehrano je predpisal uredbi o odkupu prebitka pšenice, rži, soržice, ječmena, koruze in moka. Uredba je še danes uveljavljena. Po mnenju poučenih krogov je znatno drugačna od vseh uredb te vrste. V primeru z drugimi državami, ki so izdale potrebne uredbе, je naša zadnja v Evropi, a predpisi naše uredbе so precej strožji. Cene pšenice in koruze so ostale nespremenjene, hkrati so pa bile maksimirane cene rži in soržice, ki do sedaj še niso bile. Razen glavnih za prestopke te uredbе je določena tudi zaplenitev pridelka. Med kaznivimi je določen tudi zapor do 30 dni in globa do 50.000 din. Minister za prehrano bo za vse banovine, razen za Hrvaško, izdal odlok o količinah pridelka, ki ga bo lahko pridelovalec obdržal za prehrano družine in za krmo živine.

— **Konferenca o izvozu živine.** Včeraj je bila v Zavodu za zunanjo trgovino v Beogradu pod predsedstvom dr. Bičanića konferenca o izvozu goveje živine. Udeležili so se zastopniki posameznih ministrstev, gospodarskih ustanov, izvoznikov, zadržanih in živinorejcev iz vse države. Namen konference je bil urediti izvozno živino v prihodnjih treh mesecih in rešiti je bilo treba naslednja vprašanja: koliko živine je mogoče izvoziti iz posameznih pokrajin, kakšne naj bodo cene in kako je treba zagotoviti prirejo živine. Zastopnik vojnega ministrstva je izjavil, da potrebuje vojskovo na dan po 1.000 živali, in je nasprotoval izvozu. Zastopnik ministrstva za prehrano je nasprotoval zvišanju cen živine in prav tako nadaljnjemu izvozu. Govoril je tudi zastopnik kmetijskega ministrstva, ki je predlagal, naj bi dali živinorejci kredit 60.000.000 din za nakup mlečne živine. Bil je mnenja, da izvoz lahko dovolijo. Zastopnik Zveze srbskih kmetijskih združenj je naglasil, da v naši državi ni živine za izvoz, češ, skupno je 4.200.000 glav goveje živine, ker pa vojskovo porabi na dan 1.000 živali, bi že začeli kapital, če bi živino še nadalje izvažali. Končno je dr. Bičanić naglasil, da je treba vsakega najti način, kako bi se izvoz čim bolj zmanjšal. V sedanjih razmerah lahko izvozimo največ 10.000 živali. Zavežalec je zvišanje cen in dejal, da je povprečna cena živine v državi zdaj 11 do 12 din kg za živo težo. Cene živine za izvoz naj bi bila 16 do 17 din za kg.

— **Uvoz kave in čaja.** Po uradnih podatkih je bilo uvoženih predlanskim v našo državo 7.169 ton kave v vrednosti 50 milijonov din, lani pa 6.890 ton v vrednosti 102.000.000 din. Zato bi ne imelo primanjlovi kave, ker je bil uvoz lani samo za 270 ton manjši. V drugem polletju predlanskim je bilo uvoženih 3567 ton kave v vrednosti 24.753.000 din, v drugem polletju lani pa 3792 ton v vrednosti 72.243.000 din. Iz tega je razvidno, da je bilo v drugem polletju lani uvoženo celo nekoliko več kave kakor predlanskim. Razumljivo je, da so bile cene mnogo višje. Nemčija je bila lani naš glavni dobavitelj kave. V prvem polletju smo uvozili iz Nemčije 1764 ton kave v vrednosti 37.000.000 din, medtem ko je znašal uvoz predlanskim v istem razdobju le 16 ton v vrednosti 65 tisoč din. Januarja in februarja in v 11 dneh tega meseca so naše pristojne ustanove izdale dovoljenje za uvoz 165 ton kave. Čaja smo uvozili v prvem polletju predlanskim 89 ton v vrednosti 2.631.000, v drugem polletju 77 ton v vrednosti 2.446.000 din, lani v prvem polletju 43,6 tone v vrednosti 1.555.000 din in v drugem polletju 21,1 tone v vrednosti 1.669.000 din. Letos do 11. t. m. je bilo izdanih dovoljenj za uvoz 23,5 tone čaja. Koliko kave in čaja je v prostih carinskih skladiščih, ni mogoče ugotoviti. Zakaj primanjkuje kave in čaja, je vprašanje, saj bi ju moralo biti dovolj glede na uvoz, ki je bil doslej normalen. Kaže, da bodo oblasti morale uvesti strogo nadzorstvo nad prodajo kave in čaja, da ne bo mogoče kupčije blaga ne pri trgovcih in ne pri zasebnikih.

— **Program za obnovitev železniškega vonega parka.** Generalna direkcija državnih železnic pripravila načrt o obnovitvi železniškega vozovnega parka. Načrt bo obsegal tudi druga večja dela, ki spadajo pod pristojnost železniške uprave. Računajo, da bodo že za prvo etapo del velikega načrta določili okrog 500 milijonov din kredita. Kredit bodo dobili tako, da bo uprava državnih železnic kot samostojna državna ustanova na podlagi novega zakona o državnem računovodstvu uporabljala največji del prebitka svojih dohodkov za investicije.

— **Zasedanje nemško-jugoslovenskega lesnega odbora.** Dne 20. marca bo zasedanje nemško-jugoslovenskega lesnega odbora v Beogradu. Kot delegat lesnega odbora pri Zvezi trgovskih združenj v Ljubljani se bo zasedanja udeležil g. Franjo Škrbec, eksperta pa bosta gg. I. Kuharič in Fran Kobentar.

— **Obisk mađarskih avtomobilistov.** Hrvaški avtomobilski klub sporoča, da bodo ob bliskavih obiskih Hrvaški člani mađarskega avtomobilskega kluba iz Budimpešte. Hrvaški avtomobilisti jim bodo pripravili slovesen sprejem. Izletniško povanje mađarskih avtomobilistov bo trajalo od 31. marta do 6. junija.

— **Okrog 3.000.000 din škode od naravnih talne vode v Sremu.** V Sremu je visoka talna voda napravila izredno veliko škodo. Talna voda se je dvignila zaradi zmrzlih rek zadnjega časa. Po zadnjih zbranih podatkih je bilo največ škode v jugovzhodnem delu Srema, kjer je bilo pod vodo 78.000 oraloj plojne zemlje. Trpelo je tudi 250 hiš, ki so bile po večini povsem porušene, tako da znaša škoda na poslopih 2.750.000 din. Skupne škode na zemlji in hišah je nad 3.000.000 din.

— **Stavka mesarjev v Rumi.** V Rumi so začeli stavkati mesarji. Stavko upravičeno je stavljal, da jim mestno poglavarstvo ni dovolilo zvišanje cen mesa, čeprav se je živina zelo podražila. Dokler jim ne bodo dovolili podražitve mesa, ne bodo odprli mesnic.

— **Razširitev kontrole izvoza.** Prihodnje dni bo izdana uredba o kontroli izvoza ne nekaterih vrst blaga, ki so bile doslej

proste. Predvsem bodo uvrstili pod kontrolo izvoza rude in kovine ter kovinske izdelke. Pod kontrolo izvoza bodo spadali med drugim: mavec, magnezit, dolomit, boksit, azbest, antimon, železo in železni izdelki, aluminij in aluminijasti izdelki, svinec, cink itd.

— **Zagreb namerava najeti 30.000.000 din za prehrano prebivalstva.** Danes bodo v Zagrebu razpravljali o najetju posojila za prehrano prebivalstva. Mestna občina se še nekaj čas pogaja z Zvezo denarnih zavodov, da bi najela 30 milijonov din za nakup živeža.

— **Nesreče in pretep.** V Litiji je padel s kolesa 37letni delavec Stanko Lovrinc in si zlomil desno nogo. — Na zidarija Slavka Suštarja iz Godešice je na neki stavbi padel težak tram in mu zlomil desno ključnico. — 9letni posestnikov sin Alojz Jarc iz Črne vasi je padel pri igri tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. — 17letna delavka Ivana Viler, zaposlena v Miklavčevi tovarni v Medvodah, je po neoprednosti vstopila desno roko v stroj, ki ji je odtrgal več prstov. — Strojnik Franc Hauptman, zaposlen pri cestnih delih pri Domžalah, je imel opravka pri stroju, pri katerem se je sprožil ročica in ga udarila po glavi. V bolnico se je s smotil zašel tudi 40letni soboslikar Janez Vrhovec iz Hrušice, kateremu je v neki gostilni na Sv. Petra cesti vrgel nasprotnik med pretepom v glavo kozarec in ga poškodoval.

— **Zveza soborčnikov in litarjev za dravsko banovino sporoča javnosti,** da je na svoji redni skupščini v Celju 9. marca glede na ponovni povisek cen materialu sklenila ponovno povisati tudi cene svojih izdelkov za soborčnikarsko, plekarsko in litarjsko delo za nadaljnjih 30 odstotkov. 212—n

— **Vreme.** Vremenika napovedi pravi, da bo spremenljivo oblačno in zmerno hladno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani. Kumboru in Dubrovniku 13, v Sarajevu. Splitu in Rabu 11, na Visu 10, v Mariboru 9,8 v Zagrebu in Beogradu 9. Dasi je kazal barometer v Ljubljani 769,7, temperatura je znašala —2,0 na aerodromu —3, v Mariboru —5, v Sarajevu —3, na Rabu 0, na Visu 1, v Dubrovniku 4, v Beogradu, Splitu in Kumboru 5, v Zagrebu 7.

Iz Ljubljane

— **Iz Podružnice SVD v Šiški.** V četrtek 20. t. m. bo ob pol 20. predaval v deški ljudski šoli v Spodnji Šiški g. Fr. Kafol, sadjarski nadzornik ban. uprave, o obrezovanju in vzgoji sadnega drevoja spomlad. Skioptične slike. Vstopnine ni.

— **Iz Jugoslovenski Touring-klub,** podružnica Ljubljana, bo imel redni letni občni zbor v ponedeljek 24. t. m. ob 20. v gostilni Činkole na Poljski cesti 21. Če bo določeni uri ne bo navzoča četrtina vseh članov, bo občni zbor pol ure kasneje ne glede na število prisotnih. Samostojni predlogi morajo biti predloženi upravni odboru najmanj pet dni pred občnim zborom.

— **Iz NA VSAKO MUZO LASKO PIVO!** — **Iz Bolnišnice tečaj pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani** se bo pričel konec tega meseca. Neoporečne osebe obojega spola, ki so fizično sposobne za bolnišniško delo in morejo v primeru potrebe prevzeti obvezne dolžnosti, naj se javijo do 25. t. m. ob 9. do 12. in ob 16. do 17. ure v pisarno Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2/II. Zeli se, da so obiskovalci tečaja vpisane za člane Rdečega križa. Letna članarina din 24. Članarina se naj poravnava s prijavo tečaja.

— **Iz Vpisovanje v tečaj o negi in prehrani dojenčkov** bo v Higijenskem zavodu, oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok (Dečji dom kraljice Marije) vsak delavnik dopoldne, tudi telefonsko na št. 44-71. Tečaja bosta dva, in sicer popoldanski ob torkih in sredah ob 17. do 18. (pričetek 22. aprila ob 17.) in večerni ob torkih in četrčkih ob 20. do 22. (pričetek 22. aprila ob 20.). Vsak tečaj traja tri tedne (12 ur) ter je brezplačen.

— **Iz Starokatoliška služba božja** bo jutri na dan sv. Jožefa ob 9. dopoldne v evangelijski kapeli, Gosposvetska cesta 9. Cerkevni govor: Sv. Jožef kot predpoda trpljenja naših dni.

— **Iz »Na Trški gori«**, priljubljeno igro s petjem in godbo Danila in Metke Bučar, bodo ponovili v Sentijskemu gledališču, jutri na praznik sv. Jožefa, v soboto 22. in nedeljo 23. t. m. vseslej ob 20.15. Igra je bila sprejeta z velikim navdušenjem in aplavzi pri odprti sceni. Pri sobotni predstavi bo proslavil svoj stoti nastop eden vodilnih članov odra, g. Slavko Plevelj v vlogi Poljanarja. V nedeljo 23. t. m. popoldne ob 15.15 bo na druga popoldanska predstava Ilke Vaštetove »Visoka pesem«, 8 slik iz življenja največje slovenske pesnikarje dr. Franceta Prešerna, ki je vzbudila tako zanimanje, da so bile vse predstave razprodane. Kupite vstopnice že v predprodaji od danes dalje.

— **Iz Zastopniški tečaj Fotokluba Ljubljana** v sredo zaradi praznika odpade, zato pa bo v petek ob 20. v klubiškem lokal. Četrtni tečaj bo po doseganju programa.

— **Iz V Ljubljani so umrli:** Frančiška Brodar, 75 let, služkinja, Vidovdanska cesta 9; Marija Megušar roj. Zumer, 39 let, žena upok. žel. uradnika, Ipatčeva ulica št. 4; Marija Nahtigal roj. Vagaja, 81 let, vdova po zidarju, Vidovdanska cesta 9; Marija Šmon, 53 let, kuharica, Vidovdanska cesta 9; Anton Avsec, 66 let, sodni svetnik v p., Polakova ulica 17; Marija Seidl roj. Ferjančič, 54 let, upokojenka tob. tovarne, Rožna dolina, Cesta VI. št. 8; Ivana Weinberger roj. Stergar, 78 let, vdova po žel. uradniku, Hranilnična ul. 12; Ivan Spilchal, 78 let, davčni upravitelj v pok., Drenkova ulica 26; Franc Krusič, 61 let, uslužbenec drž. žel. v p., Lepodvorska ulica 3. — V ljubljanski bolnici so umrli: Alojzij Jager, 48 let, krojaški mojster, Hrenova ulica 17; Vinko Kern, 1 leto, sin novinarja, Costova ulica 9; Antonija Remškar, 30 let, žena plekarskega pomočnika, Rožna dolina, Cesta XVIII. št. 22; Jožef Slapš, 28 let, krojaški vajenec, Dol. Lendava; Karol Gril, 57 let, kamnoseški pomočnik, Regerova vas 44, obč. Šmilh-Stopič; Jože Travžar, 7 mesecev, sin slikarja drž. žel., Šmilh-Stopič 43; Anica Klinar, 8 mesecev, hči tov. delavca, Sv. Križ 45 nad Jesenicami; Alojzij Gorenc, 70 let, posestnik, Ardor 7, obč. Leskovec; Marija Zemljak, 14 mesecev, hči kučarstvenice,

Smartinska cesta 22; Katarina Primožič roj. Veber, 67 let, žena šol. upravitelja, Zelenikarjeva ulica 16; Ciril Pogačar, 23 let, delavec, Jesenice; Anton Vergelj, 40 let, zasebnik, Jesenice; Zofija Höferle, 18 let, žena rudarja, Kočevje 205; Marija Hapavnik, 66 let, delavka, Kranjska gora.

— **Iz Ukradena kolesa.** Tatovi koles so postali v Ljubljani prava ljudska nadloga. Ne mine skoro dan, da ne bi bilo v mestu in okolici pokradenih po več koles, ki jih tatovi nato predelajo oziroma jim zamenjajo posamezne dele in jih potem spravijo v denar. Najraje na deželi. — Z dvorišča hiše št. 5 v Zeleni jami je nekdo ukradel včeraj ponoči Mariji Jancigariji 1800 din vredno, žensko kolo znamke Maister. — Izpred mlekarne na Sv. Jakoba trgu je bilo odpeljano Matiju Jazburiu 1800 din vredno, sivo pleksano moško kolo, znamke Adler. — V Gledališki ulici izpred hiše št. 13 je tat ukradel Bogomiru Deklevi 1500 din vredno kolo znamke Steyer. — Na Kongresnem trgu je bilo ukradeni Jožefu Hlebcu 1000 din vredno, žensko kolo, znamke Waffendard. — Izpred Devavškega doma na Bleiweisovi cesti da je nekdo odpeljal Antonu Centi 1000 din vredno, črno pleksano kolo znamke Turnier.

V kleti restavracije „Slon“
danes in jutri zvečer, kakor tudi vsako soboto, nedeljo, praznik in praznik
godba s plesom!

— **Iz Sleparka ciganka.** Predvčerajšnjim je prišla h kuharici Mariji Lenarčovi v Dalmatinski ulici 5 z neznanega ciganka, ki ji je pričela prigravljati, naj si da preokrova usodo Lenardova se je res dala pogovoriti, pri tem pa ji je sleparica ženska, ki se je izdajala za Rusinjo, izvalila par zlatih uhanov z rdečimi in belimi kamenčki ter manjšo vsoto denarja Ciganka, ki je majhne in drobne postavbe, oblačena pa v dolgo vijoličasto krilo z rumeno pleteno ruto na glavi, je nato neznanu kam pobegnila.

— **Iz Dve žepni tatvini.** V neki kavarni je žepar izmaknil Stanku Demšarju rjavo, usnjato listnico, v kateri je bilo 800 din in na legitimaciji izdana od štaba za utrojevanje. — Vladimiru Zalokariju je nekdo ukradel iz žepa suknjiča na Vrtači usnjato denarnico, v kateri je imel okrog 100 din.

— **Iz Iznane za rudi tajne prostiustice.** Iz ljubljanskega policijskega okoliša je za dobo 2 let izgnana Olga D., po poklicu služkinja brez posla, doma iz okolice Krškega. — Za dobo 3 let je izgnana 30letna Helena V., doma iz okolice Cernomlja, za dobo 2 let pa 22letna Elizabeta P., doma iz okolice Laškega. Vse tri izganke so se pečale s tajno prostitutke in se sploh ucajale nemoralnemu življenju.

— **Iz Domske župnišče** uro je izgubila dijakinja od Demošanske c. 15 do šiške, Vodnikovu ul. 12. Pošten najditelj naj jo odda v upravo »Slov. Narod«.

— **Iz Jožičem in Jškem** se priporoča gostilna Lovšin. 210—n

— **Iz Jutri na praznik ob 16. popoldniska plesna vaja** v veliki dvorani »Kazina«. Članarina znižana. Vdostvo: Jenko. 211—n

Iz Kranja

Ljudska univerza priredi v četrtek 20. t. m. ob 20. v gledališki dvorani Narodnega doma predavanje g. dr. R. Neubauerja z Goletnika o temi »Bole preprečiti nego leditice. Po predavanju bosta predvajana dva filma.

— **Očistite ceste.** V zadnjem letu smo dobili tlakovane ceste, kdor pa misli, da je z modernizacijo cest napredovala tudi občina, se moti. Na tlakovanih cestah odla-gajo cestarji vso nesnago ob robnikih kakor v zakotnih vaseh. Zato ni čudno, če je v mestu več prahu kakor ga je bilo kdaj prej. Sedaj je nastopilo suho vreme, a nihče se še ni zganil, da bi spral ceste in jih očistil osušenega blata.

— **Vaška Venera na odru straziškega Sokola.** Po daljšem odmoru bo gledališka družina Sokola v Strazišču zaigrala na domačem odru jutri ob 20. burko »Vaška Venera«. Občinstvo naj si vstopnice pravočasno nabavi v predprodaji v trgovini br. Fr. Omara v Strazišču.

— **Uspešno predavanje.** V četrtek je priredila Ljudska univerza zanimiv večer, na katerem je govoril univ. profesor dr. Marj. Rebek o temi »Acetilen — moderna surovina«. Predavanje je spremljalo v Kranju predavanje dveh zanimivih filmov, ki sta zbudila pri občinstvu izredno zanimanje. Dočim je prvi film prikazoval po naslovom »Hladno hladnejše, najhladnejše«. Svojstva snovi ob različnih temperaturah na izredno poljuden način z obširnimi tolmačenjem, je bil drugi film skoraj ločeno nadaljevanje predavateljevih izjav. Bolj posrečenega zaključka uspešnega predavanja si nismo mogli predstavljati, saj nam je film prikazal vso gigantiko silo moderne kemične industrije, ki je tako odločno posegla v naše življenje in si zagotovila neovirano napredovanje v

Gasilsko delo v krškem srezu

Uspeh občni zbor gasilske župe

V nedeljo 9. t. m. je polagala obračun o svojem delu gasilska župa krškega sreza. Na občni zbor so prišli zastopniki vseh gasilskih čet, ki so vključene v naši župi. Po pozdravnih besedah Nj. Vel. kralju Petru II. in pokrovitelju našega gasilstva Nj. V. kraljeviču Tomislavu je župni starešina g. Černe iz Radeč poročal o delu župe, ki je v najlepšem razmahu.

Iz poročila župnega tajnika g. Komana je razvidno, da ima župa 28 društev z 915 člani. Lani se je ustanovila v Vrhovem pri Radečah nova gasilska četa. Posamezne čete so letos posvetile svoje delo predvsem strokovni izobrazbi članstva. Poleg tega so prirejale večkrat skupne vaje. Nastopile so pri 20 požarih. Skupne škode zaradi požarov je 500.000 din, a bi znašala, če ne bi pravočasno nastopilo gasilstvo, okrog 800 tisoč din. Pri gašenju požarov je sodelovalo skupno 214 gasilcev, ki so žrtvovali za gašenje 73 ur.

Iz blaginjskega poročila je razvidno, da gmožno stanje ni bilo razveseljivo. Predvsem niso moge gasilske čete v preteklem letu prirejati priljubljenih gasilskih veselic ter so bile zato navezane samo na 4 in pol odstotno podporo iz gasilske sklada ter samoupravnih občin. Pri tem je treba poudariti, da so v našem srezu društva,

bodočnosti. Razumljivo je, da je film, ki je last velike farmacevtske tvrdke, v prvi vrsti prikazoval uspeh kemičnih prizadevanj v zdravilstvu, toda že predavanje nam je nudilo dovoljšen pogled uspešnosti kemije tudi za izdelovanje drugih sredstev, ki jih današnji človek nujno potrebuje, pa je bil silo razmer prisiljen, da jih pridobiva iz snovi, ki mu jih nudi okolica v veliki meri. Predavanje nam je pokazalo, da se da marsikaj pridobivati tudi iz sredstev, ki so bila doslej znana kot končni produkti. Takih predavanj in filmov si še želimo.

— **Šahisti na delu.** Stanje po V. kolu v prvem razredu za prvenstvo Kranja: 1. Singer 4; 2. Vidrhar 3 in po; 3. Pogačnik. Kos 3. Tudi v nadaljevanju še vedno vodi Singer, ki se ni pustil kar tako odpraviti. Vidrhar pa se je moral umakniti z začasnega prvega mesta v VI. kolu.

— **Nesreča ali napad?** Dasi je našel g. Simunac v bližini svoje hiše ob novem kopališču neznanega moškega, ki je bil nevarno poškodovan in mu na več vprašanj ni mogel odgovoriti. G. Simunac je takoj obvestil policijo in zdravnika dr. Pančeta. Ki je ponesrečencu nudil prvo pomoč. Kdo je neznanec in kako je prišlo do nesreče, ni mogoče ugotoviti. Po nekih izpovedih pa je ponesrečenec občinski tajnik iz Predoselj.

Z Jesenic

— **Sokolsko društvo** je priredilo v nedeljo dopoldne tek čez drn in strn za člane in možki naraščaj. Proga za člane je bila dolga okoli 6500 m, za naraščaj pa 2500 m. Med člani je dosegel I. mesto brat Kvas Jakob s časom 21.08¹/₁₀. II. mesto pa brat Zupan Stanko s časom 21.23¹/₁₀. Med naraščajniki je bil I. br. Obrhan Franc s časom 11.26¹/₁₀. II. Prevc Peter 11.30¹/₁₀ in III. mesto br. Stojan Vladimir s časom 11.39¹/₁₀. Sodniški zbor je izvršil svojo nalogo brezhibno.

— **Markeževa linija** je možno oživila. Toplo pomladansko vreme je minule dni izvalilo nešteto ljudi na novo občinsko sprehajališče nad mestom, ki je bilo urjeno lanske pomladi. Temu sprehajališču pravijo domačini »Markeževa linija«. Sprehajališče je dobilo ta naziv po mestnem županu g. Markežu, ki je dal pobudo za ureditev te poti. V dopoldanskih urah srečujemo na tej poti večino ljudi in zvečer pa pestenje z otroci. Popoldne in zvečer pa je na tej sicer samotni poti vse polno ljudi, predvsem mladine, ki tu obnavlja stara in sklepa nova poznanstva.

— **Zvočni kino »Radio«** predvaja v torek ob 20. in v sredo (na praznik sv. Jožefa) ob 15. in 20. krasen vefilm »Vrnitev v življenje« (zdravnikov roman). V glavnih vlogah Al. Schönahs, Camila Horn in Maria Andergast. Med dodatki tudi Alfa-kamera. Sledijo »Ljudje iz varietete«.

Iz Trbovelj

— **Sportne vesti.** V nedeljo popoldne je SK Amater odigral drugo tekmo v letošnji spomladanski sezoni. Ob spomladanskem priloju se je nabralo na igrišču lepo število prijeteljev nogometnega sporta. Amater je imel v gosteh ljubljansko Svobodo. Premo domačinov se je pokazala že takoj ob začetku igre. Mladi ljubljanski team pač ni bil kos rudarskim igralcem. Že v početku je Amater prevzel iniciativo ter bil celih 90 minut gospodar na terenu. Prvi gol je padel že v tretji minuti in do kraja prvega polčasa je ljubljanski vratar moral ugotoviti kar sedem točk v svojo škodo. V drugem polčasu se slika ni prav nič izpremenila. Amater je bil neprenehoma ob nasprotnikovih vratih ter je padal gol za golom v škodo ljubljancem. Ob kraju igre je bil rezultat za Amaterja 12:0. Za Amaterce so oddali gole: Butkovič 3, Pfeifer 3. Kos 2. Kolbezen 2 in Sajovic 2. Tekmo je sodil prav dobro g. Puntar. V predtekmi je zmagovalo drugo moštvo Amaterja nad SK Retjem s 6:5.

— **Nesreča pri delu.** Pri nalaganju premoga na vozike se je hudo poškodoval rudar Polde Ručman. Voziček se je prevrnil in Ručmana podkopal z materialom Z glavo je hudo zadel ob zemljo, peza premoaga in kamenja, ki se je usula nanj, pa mu je nogo izbila iz kolka. Hude poškodbe je dobil tudi na glavi. Ručmana so odpeljali v rudniško bolnico, kjer so mu nudi prvo zdravniško pomoč.

Iz Zgorja

— **Sosede ob železniški progi,** pa vse godovnike in godovnice Jožefa in Jožice vabimo na »Veselo božjo pot«, veselo ljudsko igro v 13 slikah, ki jo jutri ob pol 16. že v tretjič pripravi sokolska družina na svojem odru. Konec predstave bo pred 19. in je povratek z večernimi vlaki v obe smeri zagotovljen.

— **Zbirka zimske pomoči** je dosegla vsoto 10283 din. Prispevali so TPD 2000, namenečeni TPD 2160, obrtniki in trgovci 3100, gostilničarji 100, ostanek ostala javnost. Zbirka bo razdeljena in odpade na predlog g. Ivana Gričarja obema ljudskima

šolama po 1000 din, meščanski 500 din, ostala vsota pa se razdeli v obliki nakaznic za živila najpotrebnejšim.

— **Društvo »Mali gospodari«** je imelo ob navzočnosti kakih 50 interesentov pod predsedstvom elek. instalaterja g. Franceta Amerška v telovadnici topliške šole svoj ustanovni občni zbor. Predavatelj iz Ljubljane je prikazal s sklopljenimi slikami razne pasme perutnine, kuncev, koz, njih boleznih, sodobna vzrejalšča, in z vzorci iz kunčje kože ustrojenih kož ter pletenimi iz volne angorskih kuncev dokazal koristnost umne vzreje plemenskih živali. V odboru so kot predsednik Franc Ameršek, tajnik Anton Kastelic, blaginjak Kristijan Godina.

— **Šahovski turnir,** ki ga vodi g. Henrik Krauskopf, šteje 16 udeležencev, po večini rudarjev. Igralni dnevi ob ponedeljkih in četrčkih od 18. dalje v klubovem lokal u gostilne Kovač v Toplicah.

— **Umrli** je po daljšem bolehanju upokojeni rudar Ivan Hauptman iz Zgorja, v starosti 57 let. Naj počiva v miru!

— **Odbor strelske družine** se je na zadnjem občnem zboru sestavil takole: predsednik inž. Branko Tancing, tajnik Matko Julin, blaginjak Viktor Rendorč.

— **Napovedana zatemnitve** v našem revirju je bila brzojavno odložena na poznejši čas.

— **Občinski proračun** je bil po izredno kratki razpravi preteklo nedeljo soglasno odobren. Glasovalci so nastopili homogeno in ni bila upoštevana nobena kritika javnosti.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Torek, 18. marca: Edvard

Jutri: Sreda, 19. marca: Jožef

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Moste: Zapad in plamenih in Ognjeni vrag

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva: predavanje g. Josipa Pirnata o cvetličah trajnicah in o sklanjaku na malem vrtu ob 19. v kemijski dvorani na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici

Sentjakobsko gledališče »Na Trški gori« ob 20.15

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov občni zbor ob 10. v sejni dvorani Trgovskega doma

Sentjakobsko gledališče »Na Trški gori« ob 20.15 Mestni dom

DEŽURNE LEKARNE

Torek, Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78

Sreda: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kurat, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31

Mestno de

Na dan uvozimo 18.500 litrov mleka

Ali v ljubljanskih „mlekarnah“ posnemajo mleko? — Uvoženo mleko ima predpisano maščobo

Ljubljana, 18. marca. Nedavno smo poročali v domirjenju meščanov o rezultatih preiskav mleka v laboratoriju mestnega tržnega urada. Izmed vseh živih budi meščan m mleko največ dvomov v kakovost. Zanimajo jih pa seveda tudi, če je mleko zdravo, saj je splošno znano, da lahko vsebuje klice nevarnih bolezni. Citateli so lahko sprevrženi po objavljenih podatkih, da meščani uživajo v splošnem zdravju in dovolj mastno mleko. Pomirili so se lahko tudi tisti, ki jih je lani vznemirila v »Zdravju« objavljena razprava ge. ing. Ahačičeve. V razpravi so namreč citirali, da znaša povprečna maščoba v ljubljansko uvoženega mleka le okrog 3%, kar je po predpisih premalo. V zvezi s tem pa bodo naše meščane zanimali tudi nekateri podatki o ljubljanskem mleku v listu »Delo za zdravje«, kjer I. Benko zavrača napačne sklepe ge. ing. Ahačičeve.

Nekateri meščani so bili lani hudo vznemirjeni, ko so citirali v »Zdravju«, da ljubljanske mlekarnice (prodajalne mleka) pridobijo na leto 49.000 kg masla s posnemanjem mleka. Ljudje morajo na ta račun kupovati vodeno mleko, mlekarnice pa imajo s posnemanjem nad produrjem milijon din postranskega zaslužka. ... Razumljivo je, da so te trditve zbudile hudo kri med meščani ter da so se zelo razsrdili nad prodajalci mleka in nadzornimi organi. Iz razprave I. Benka na spredvidno, da se je avtorica motila.

Njeni računi o 49.000 kilogramih masla iz posnetega mleka so se opirali na to, da ljubljanske mlekarnice prodajo 20.000 l mleka s 3% maščobe. Pod mlekarnami so bile mišljene prodajalne mleka, ki jih meščani tudi imenujejo mlekarnice, čeprav bi ne smeli mlekarn istovetiti s prodajalnami. Izpodbijati je treba najprej trditve, da ljubljanske prodajalne mleka na dan 20.000 litrov mleka. To tudi Benko izpodbija, vendar ne drži njezina trditve, da uvažamo na dan »dobrih 20.000 litrov skozi mlince«. Po podatkih mestnega tržnega urada je bilo uvoženo 6.648.860 litrov mleka v Ljubljano. V tej številki je na tudi vračunan tako zvani sirček, kar sicer bistveno ne spremeni številke. Če bi bilo uvoženo na dan 20.000 litrov mleka, bi ga bilo v vsem letu 7.220.000 litrov ali 871.000 litrov več. Priporočiti je treba, da je bil laniški uvoz mleka doslej največji. Lani je znašal uvoz mleka povprečno na dan 18.166 litrov. Računati smemo torej, da znaša uvoz mleka v Ljubljano največ do 18.500 litrov.

Iz teh števil je dovolj jasno razvidno, da ne more biti v ljubljanskih prodajalnah prodajnega za 20.000 litrov mleka, saj je v uvozu nad 18.000 litrov vračunano tudi mleko, ki ga prodajalec kmetije neposredno odjemalcem na tudi mleko, ki ga porabijo kavarnice, gostilne, bolnice, izdavalci jogurta itd. Prodajalne ne prodajo niti 10.000 litrov mleka na dan, čeprav jih je 65. Ne drži tudi račun Benka, da je v Ljubljani okrog 100 prodajalnic mleka, ki ga razprodajo na dan 10.000 litrov. Toda četudi pristupimo, da znaša prodaja 10.000 litrov, mora ge. ing. popustiti od svojih 49.000 kg masla od posnetega mleka celo polovico.

Zdaj pa nastane vprašanje, ali je mleko, ki ga prodajajo v ljubljanskih prodajalnah, res posneto in če je posnemanje v teh obratih sploh mogoče. Večina prodajalnih je malih z malim prometom, saj prodajo mnoge le do 30 litrov mleka na dan. Za posnemanje smetane bi potrebovali posnematnik, ki pa velja nekaj tisoč dinarjev, torej več, kakor trdi Benko. Kakor velja vsa oprema bormega lokala. Če bi pa prodajalci hoteli posnemati mleko brez posnematnika, bi ga morale naiti v primerne posode, če zvečer, da bi ga lahko prodajalec prihodnji dan posnetega, toda takšno mleko bi bilo družni dan že kislo. Razen tega na prodajalke dobe mleko jutraj, tik pred najzvišnejšo prodajo. Navadno ga razprodajo vsega isti dan, tako da jim zvečer polde. Zvečer pa tem smemo soditi, da male ljubljanske prodajalne mleka niso izdelovalnice masla.

Avtorica se je v svojem članku tudi sklicevala na razmere v Beogradu, češ beograjsko mleko ne sme vsebovati manj kakor 3,5% maščobe, čeprav ne d-bivajo mleka planinskih pasem. Mimogrede rečeno, v svoji razpravi se je opirala na podatke o ljubljanskem mleku v l. 1931/32, ki seveda za sedanje razmere niso uporabni, četudi so točni. Lanske preiskave so pokazale, da vsebuje mleko, ki ga dostavlja kmetije neposredno meščanom, povprečno 3,5% maščobe, mleko, ki je na prodaj v prodajalnah, pa 3,3%. Ne moremo torej govoriti o povprečju 3%.

Pri preiskovanju mleka na maščobo je že od l. 1891. v rabi Gerberjeva metoda. Po nji so ugotovili, da se množina maščobe v mleku zelo spreminja ter se giblje od 2,5 do 4,5% pri povsem normalni mlečni

ni produkciji. Zato je tudi po predpisih dovoljena prodaja mleka, ki vsebuje najmanj 3% maščobe, kajti sicer bi marsikateri živinorejec ne mogel prodati mleka. Najboljše mleko pri nas v bližini Ljubljane je s Sorškega polja: maščoba tega mleka znaša povprečno 3,72%. V praktičnem mlekarnstvu pa jemljejo pri kalkulacijah za prodajo mleko z maščobo 3,5%. V Beogradu je dovoljena prodaja mleka z enako količino maščobe kakor pri nas, ni pa uradnih podatkov, koliko znaša povprečna maščoba beograjskega mleka, med tem ko za Ljubljano imamo podatke. — Priporočiti je še treba, da smetana in

mlečna maščoba nista eno in isto. Ko govorimo o mlečni maščobi, mislimo na kemično čisto mast. Zato šena račun ing. Ahačiča, ko pravi: »Če prodajo ljubljanske mlekarnice dnevno le 20.000 litrov mleka s 3% maščobe, pridobijo s posnemanjem 140 kg surovega masla, upoštevajoč kmetijsko mleko s 3,6% masti, splošno mlekarniško s 3% masti in 2% vode v surovem maslu.« Maslo namreč ne vsebuje 20% vode, temveč le 15 do 17%, masti pa 67 do 77%.

Te podatke smo navedli, da se naši meščani ne bodo vznemirili, češ da v tej draginji kupujejo še posneto mleko.

Stavbna stroka lani v Sloveniji

Združnje pooblaščenih graditeljev za dravsko banovino šteje 74 članov in je imelo v nedeljo 22. redni letni občni zbor — Razpravljali so tudi o ustanovitvi stavbniške zbornice

Ljubljana, 18. marca. Med stanovskimi združenji zavzema v našem gospodarskem življenju Združenje pooblaščenih graditeljev za Slovenijo pomembno mesto. Delavnost stavbne stroke je eden najzanimivejših meril splošnih gospodarskih razmer, zato zasluži občni zbor organizacije stavbniških podjetij posebno pozornost. Kakor navadno je bil tudi večeraj občni zbor združenja v posvetovalnici Trgovsko industrijske zbornice. Udeležili so se ga člani iz številnih krajev. Mestno občino je zastopal dr. Letnar, novo Obrtno zbornico, ki sicer še ne posluje, pa stavbnik K. Kavka. Občni zbor je vodil predsednik združenja stavbnik Miro Zupan.

V svojem poročilu je predsednik naglašal, da se nas ne sme polastiti malodušje v tem času rušenja in da naši graditelji hočejo tudi zdaj zidati, ustvarjati, koristiti. V tem zgodovinskem času je pa tudi potrebno, da podpremo vsi osebne koristi splošnosti, zlasti našemu najvišjemu idealu, svobodi.

Stavbna stroka se je začela nekoliko ugodneje razvijati šele pred tremi leti po dolgi gospodarski krizi, a zdaj nas je zopet zajel zastoj stavbne delavnosti. Posledice vojne se čutijo še posebno v stavbni stroki. Naše narodno gospodarstvo je izgubilo mnogo dohodkov in razumljivo je, da je moralo zaradi naraščajočih izdatkov priti do davčne reforme, ki so jo lani že zelo čutili, a kaže, da bo letos stavbna stroka še bolj obremenjena ter posebno prizadeta zaradi pomanjkanja dela in zvišanja reži. Grozita povečanje nezaposlenosti in zaradi rastoče dragine nevarni mezdni boj. Upravičena je bojazen, da se bo zaradi nezaposlenosti še bolj razpaslo šušmarstvo.

Predsednik je tudi poročal podrobno o pogajanjih med zastopniki delodajalcev, oblasti in delavcev za sklenitev kolektivne pogodbe in določitev mezd v tej sezoni. Po zahtevah zastopnikov delavstva, naj bi bila določena dva krajevna mezdna razreda namestu dosedanjih treh in naj bi v prvem razredu minimalne mezde kvalificiranega delavstva znašale 10,5 din na uro, nekvalificiranega 8,5 din, v drugem razredu pa kvalificiranega delavstva 9,5 in nekvalificiranega 7,5 din. Te zahteve so se zdele delodajalcem zelo pretrane.

Malo upanja je, da bo stavbna delavnost postala živahnejša zaradi javnih del. Le nekaj kreditov od 100-milijonskega posojila, ki je namenjeno za sanacijo našega turizma bo najbrž porabljeno za stavbna dela.

Strokovni tajnik Ernest Kramaršič je podrobno orisal prizadevanja združenja lani v korist članstva ter stavbne stroke. — Združenje je štelo ob koncu l. 1939 79 članov, ob koncu lanskega leta pa 74. Upoštevati je treba, da 7 članov začasno ne vodi podjetij, tako da obratuje le 67 stavbniških podjetij (razen podjetij, ki spadajo pod pristojnost Inženjske zbornice in Združenja zidarskih mojstrov). Pri združenju je pripravljenih 99 zidarskih vajencev. Lani so jih vpisali 38, a 31 vajencev je končalo učno dobo in 27 jih je položilo pomočniški izpit. Sredi sezone je bilo pri članih združenja zaposlenih 1120 zidarjev.

Združenje je vlagalo številne vloge na pristojnih mestih in ni zamudilo nobene prilike, ko se je bilo treba zavzeti za koristi članstva in stroke. Med uspešnimi posredovanji je treba omeniti prizadevanje združenja, naj bi spadalo tudi stavbno gradivo pod kontrolo cen.

Klub temu, da je gradivo pod kontrolo cen, se vendar še podružuje kakor se tudi zvišuje mezde, zato je podjetnik pogosto v težavah, zlasti, če je prevzel večja dela na podlagi starih cen in mezd. Ko se zvišujejo mezde, podjetnik

ne more zvišati tudi mezd delavstvu, zaposlenemu pri delih, ki jih financirajo samouprave in država. Dosedanja uredba o državnem računovodstvu je bila zastarela, zato podjetja niso prejela dovolj redno plačila za javna dela ter je postalo že pravilo, da ta dela najbolj počasi napredujejo. Zamude v teh časih nestalnih mezd in cen ne morejo ostati brez hujših posledic kakor prejšnja leta. — Licitacije državnih del lani pogosto niso bile uspešne zaradi nesprejemljivih pogojev za podjetnika po zakonu o državnem računovodstvu. Zaradi neprimerljivih predpisov mnoga javna dela niso bila začeta, čeprav so bili za nje odobreni krediti. Po novih predpisih o državnem računovodstvu — uveljavljeni bodo 1. aprila — bodo odpravljene mnoge pomanjkljivosti.

Tajnik je tudi ugotovil v svojem poročilu, da se bodo bremena delodajalcev in delavcev zaradi spremenjenih mezdnih razredov zavarovanja delavstva narasla v Sloveniji za 50 milijonov din. — Končno je omenil, da bo združenje prešlo pod pristojnost nove Obrtne zbornice.

Iz računskega zaključka je razvidno, da je imelo združenje lani 65.887 dohodkov in 55.897 izdatkov, tako da znaša prebitok 9.990 din. Gotovina združenja znaša 155.782 din, premoženje pa 175.233 din. K temu je treba priložiti še 26.293 din podpornega sklada. — V imenu nadzornega odbora je predlagal odboru razrešnice stavbnik Zigon. Za sedanje poslovno leto je bil odobren proračun, ki znaša po 55.100 dohodkov in izdatkov.

Razvila se je zavahna razprava o predlogih mariborskega člana Glaserja. Zborovalci so se zlasti odločno zavzemali, naj bi oblasti dovolile sprejemati večje število vajencev, kar je združenje že večkrat predlagalo. Zahtevalo, naj bi bilo dovoljeno sprejemati podjetjem dvakrat več vajencev kakor po sedanjih predpisih, kar zlasti utemeljuje s tem, da bo po vojni veliko pomanjkanje delovnih moči stavbne stroke, ko bodo številni delavci lahko dobili delo v tujini pri obnavljanju porušeni mest. — Razpravljali so tudi o ustanovitvi posebne zbornice pooblaščenih graditeljev. Ustanovitev te zbornice je postala zdaj še posebno aktualna, ker bodo stavbniki v novi Obrtni zbornici v veliki manjšini med številnimi drugimi obrtniki. Sklenjeno je bilo, da bo odbor deloval za ustanovitev zbornice skupno s stavbniki na Hrvaškem in v Srbiji. Tudi vsi drugi predlogi, sprejeti med razpravo, bodo koristili napredku stavbne stroke.

Lepa pridobitev trboveljskih rudarjev

Trbovlje, 16. marca. Tukajšnja bratovska skladišnica je bila dolga desetletja navezana pri dobavi zdravil na edino zasebno lekarno v Trbovljah. Iz nerazumljivih predodskov se rudarji po svojih zastopnikih ves ta čas niso mogli odločiti, da bi si zgradili svojo lekarno. Pred leti se je krajevni odbor bratovske skladišnice pomladil ter sta stopila na čelo odbora delavni in daljnovidni predsednik g. Tone Ahč. Pod njunim vodstvom je tukajšnja bratovska skladišnica krenila v novo delovno smer. V početku se je porajal sicer hud odpor ter se je o vprašanju rudniške lekarne razvila živahna javna polemika, ki je našla odmeva celo na delavskih zborovanjih, odbor bratovske skladišnice pa je delal premišljeno in načrtno, opirajoč se na razsodnost rudarjev, ki so ob takih prilikah vedno pravilno pojmovali koristi svojih socialnih ustanov. Rudarji so bili po svojih zastopnikih v bratovski skladišnici točno poučeni o koristih,

ki bi jih lastna lekarna mogla nuditi članstvu bratovske skladišnice in skladno s tem tudi finančnim skladiščem.

Upoštevajoč okoliščine je odbor pred letom dni sklenil zidati dve lepi moderni poslopji ter s tem donosno naložiti prihranke bratovske skladišnice. Skoraj istočasno sta se gradili poslopje pri stari bolnici, ki je bilo ob koncu lanskega leta dograjeno in stoji na najlepšem in najprometnejšem kraju sredi Trbovelj, in stanovanjsko poslopje za zdravnika in osebje nove bolnice. Investicije so milijonske. Zgradbi sta poslednja stvaritev gradbene tehnike. Stanovanjsko poslopje pri novi bolnici je bilo predano svojemu namenu že v jeseni. V novem poslopiju pri stari bolnici pa je bila te dni otvorjena nova lekarna, ki je nedvomno ena najlepših in najmodernejše opremljenih lekarn v Sloveniji. Hkrati je bil tu odprt tudi zobni atelje bratovske skladišnice, ki je za člane postal nujno potreben. Lekarna, ki jo vodi mag. pharm. Ljiljina Poženelova, je zelo pro-

storna in svetla ter opremljena izredno okusno in najmodernejše.

Poleg lekarne je mala pisarna, tik ob njej laboratorij, za njima pa materialna. Ob strani so čistilnica in drugi pomožni prostori, ki so vsi ekonomično izrabljeni. Na nasprotni strani lekarne so prostori za zobozdravniški atelje, ki ga vodi zdravnik dr. Vilma Pirc-Režunova, trboveljska rojakinja. Odbor je nabavil tudi za zobni atelje najmodernejše stroje in instrumentarij in vse sodobne zdravstvene tehnične pripomočke za uspešno zobozdravstvo.

V prvem nadstropju sta urejeni dve stanovanji za magistra in nameščena bratovske skladišnice. Poslopje je zgrajeno v modernem litem slogu ter je gotovo v najlepšo spodnjih Trbovelj. Z novo lekarno, zobotehničnim ateljejem in stanovanjskim poslopijem je trboveljska bratovska skladišnica po zaslugi svojega sedanjega vodstva rudarjem zagotovila nove važne zdravstvene pridobitve, za katere je treba čestitati odboru skladišnice in delavstvu.

Spominu prvega staroste JSS dr. Iv. Oražna

Lepa svečanost viškega Sokola

Vič 17. marca. Ob 20letnici smrti nepozabnega prvega staroste JSS br. dr. Ivana Oražna je priredil viški Sokol večeraj ob 10. dopoldne v dvorani Sokolskega doma pietetno svečanost. Otvoril jo je nam. starosta br. Bogomir Kemperle, ki je poudaril, da bo prvi starosta združenega jugoslovanskega sokolstva, pokojni br. dr. Ivan Oražen ostal vedno naš vzornik.

Tajnik br. Jenež Horvat je zatem v daljšem govoru orisal lik pokojnega staroste br. dr. Ivana Oražna od njegovih detinskih let do njegove prežgane smrti 11. marca 1911. Poudaril je pokojnikovo veliko vero v zmago jugoslovenstva, ki ga je že kot mlad akademik propagiral na Dunaju med srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi akademiki. Kot starosta Slovenske okolske zveze si je pridobil velike simpatije v vsem slovenskem sokolstvu, saj je bil l. 1908 izvoljen za podstarosta Slovenske sokolske zveze, njegova največja želja pa je bila, da bi se zedinilo sokolstvo na slovenskem jugu in je v ta namen sklical informativne sestanke v Ljubljani l. 1913 in v Zagrebu l. 1914. Žal se mu ta plemenita naloga ni izpolnila l. 1914, marveč šele pet let kasneje na vičovdanskem saboru v Novem Sadu l. 1919, kjer so bile likvidirane predvojne sokolske zveze in ustanovljen enoten Jugoslovanski sokolski savez pod Oražnim geslom: Ena država, en narod, eno sokolstvo!

Niti dobri dve leti ni ostal br. dr. Ora-

žen na tem odgovornem mestu. Dne 11. marca 1911 je prežalostna vest naznanila jugoslovanskemu sokolstvu in narodu, da je prenehalo utripati srce velikega pokojnika. S pokojnim br. dr. Oražnom je izgubilo naše sokolstvo odločnega, značajnega in brezkompromisnega Sokola in Jugoslovena. Br. dr. Oražna ni bilo dano, da bi učal svoj veliki sen: I. jugoslovanski sokolski zlet v Ljubljani l. 1922. Zaradi svojega sokolskega in slovenskega prepričanja je moral mnogo pretrpeti med svetovno vojno, toda ni klonil, vedrega čela je dočkal vstajenje in svobodo našega naroda. Kot zavezan Sokol in Slovan je odšel v balkanski vojni leta 1912 v bratsko Srbijo kot zdravnik in pomagal ranjenim srbskim junakom, kar je tako lepo opisal v svojih spominih, v knjižnici »Med ranjenimi srbskimi bratci. Naj nam bo zato pokojni br. dr. Oražen svetel zgled domovinske ljubezni, ljubezni do sokolske in jugoslovanske misli, našemu mlademu pokolenju pa naj bo spomin nanj vzpodbuda za nove napore za zmago večno živih sokolskih idealov v našem narodnem življenju.

Spominu velikega pokojnika so vsi navzoči zaklicali trikrat »Slava!«. Zatem je br. Milan Česnik recitiral Ganglovo pesnitev »Ob grobu brata Oražna«, ki je napravila na vse zelo globok vtisk. Sokolska in slovenska himna »Hej Slovani« je zaključila lepo svečanost, ki je skromno, toda dostojno počastila spomin br. dr. Ivana Oražna.

Mladinska akademija krškega Sokola

Uspela prireditve v korist zimske pomoči

Krško, 15. marca. Sokolsko društvo v Krškem je priredilo preteklo sredo mladinsko akademijo v korist zimske pomoči. Dasi je že samo izvedbo akcije zimske pomoči med članstvom za Božič ter takrat obdarovalo nad 40 družin z moko in sladkorjem ter drugimi potrebščinami in je sodelovalo tudi pri nabirani akciji, je priredilo kot drugo v Krškem prireditve v korist zimske akcije. Sokolskemu društvu moramo pač priznati, da je njegovo delo za lajšanje bede v našem okolišu neprecenljive vrednosti, ter mu zato izrekamo v imenu vse javnosti najprišrejšnje zahvalo.

Akademija, ki jo je skoraj po večini priredil v lastni režiji mladinski prosvetni odbor pod vodstvom starejših sester in bratov, je nad vse uspela. Po uvodni koračni družbeni orkestru pod taktirko br. Joška Pfeiferja je stopil pred zastor naraščajnik Aleksander Ackovič, ki je v kratkih in jedrnatih stavkih poudaril namen prireditve z geslom »Sokolska mladina za revno decar. Sledil je ljubek nastop ženske in moške dece z narodnimi

koli, ki so želi nedeljeno priznanje vseh prisotnih, posebno pa naših mamic. Pod vodstvom ravnateljice br. Josipa Vutkovič je zapel mešani zbor več sokolskih koračnih ter nam pokazal, kako lepo število sokolskih pesmi imamo. Br. Vutkovič za njegov trud in lepo izvežbanost zbora gre pač vse priznanje in pohvala. Sledile so proste vaje moške in ženske dece, ki so bile skladno in lepo izvajane. Zopet je igral orkester koračnic, sledilo je zabavno »boksanje«, nato pa so naraščajniki pokazali svoje vrstolomne skoke. Nastopil je zopet pevski zbor z nekaj koračnicami, ki pa je moral navdušenemu občinstvu še dve dodatki, nakar so nastopile naraščajnice z prostimi vajami »Humoreske«, ki so z ritmično in skladno izvedbo pač prekosile vse. Po naraščajskem »indijanskem plesu« smo je do solz nasmejali igrali »Cilka in njena punčka«, ki so jo vzporedili naši najmlajši. Sokolskemu društvu v Krškem k uspehi mladinske akademije iskreno čestitamo, če bolj pa njeni vzorni mladini in njenim voditeljem. Zdravo! Č. L.

Nastop tenorista Lad. Rakovca

Mladi tenorist mnogo obetajočega glasu je ponovno dokazal sposobnost za širši razmah

Ljubljana, 18. marca. V partiji klateža modrijana Gostačevega je v soboto zvečer prvič nastopil v Bravničarji operi Hlapec Jernej naš mladi domači tenorist Ladislav Rakovec. Večkrat smo že opozarjali nani in na njegov izredno prikupni, kulturni tenor, ko je nastopal n. pr. v Rusladi ali Carmen, na raznih koncertih ali v radiju. Njegov glas ima prijeten baritonali značaj in je »po uporabljeni v partiji junaškega in liriskega značaja; torej ima sposobnost za dvojne tenorskih strok. Tudi z Gostačevim je pokazal svoje glasovne in pevске tehnične vrline ter pel brez foriranja in z okusno zadržanostjo, stonovalec in poudarjal svoj ulogi z inteligenco.

Igralski je Gostačev in skladu opernega sloga dokaj statičen, negiben; zato o igralski izraznosti Rakovca ni mogoče reči nič negativnega, a tudi ne pozitivnega. Glede vokalizacije in popolne razumljivosti besedila je bil treba pevcu še vaje. V splošnem je bil njegov nastop posrečen in je žel odobravane. Širše se bo mogoče razmahniti s ponovnim nastopanjem, da si pridobi sprostost in igrari in petju brez vsake treme. Prejel je zaslužen šopek za svoje d-sedanje resnobno d-lovanje v operi in na koncertih, ki obeta polno ustrezljiv razvoj. Fr. G.

Ne verujte prišepetavcem!

Pierre Mael:

Blodna ljubezen

Roman

Nekakega oktobrskega jutra, ko je bila manj nerazna kakor navadno, se je odločila za daljši izlet v okolico Concarneau. Vedela je dobro, da bo konec vseh izletov, ko se vrne na njena roditelja. Prišla je na kolodvor prav v trenutku, ko je prispel iz Pariza vlak in ko so se potniki prerivali po peronu. Brezbržno je zrla na množico ljudi, ki so se s torbami in kovčgi v rokah prerivali proti izhodu in se razkropili pred kolodvorom na vse strani.

Kar je zadržala in srce ji je jelo močnejše utripati.

V gneči je bila opazila mladega, elegantno oblečenega moža visoke, sloke postave. Počasi je stopal naprej in pazil, da bi se v nikogar ne zaletel, kakor delajo ljudje, ki se nestrpno prerivajo naprej in hočejo prehiteti druge. Končno je bil še dobrih deset korakov od nje, ko se je naenkrat obrnil in jo opazil.

Tudi on je zadržal in v zadregi segel z roko po klobuku. Zdelo se je, da išče z očmi okrog običajno Jeannino spremljevalko. Uganila je njegovo misel in da bi ga rešila iz zadrege, je sama stopila k njemu, mu podala roko in ga prijateljsko ogovorila.

— Dober dan, gospod de Mejani.

Prisrlec je zajel: — Klanjam se, gospo...

Ni izgovoril pozdrava do konca, ker ni vedel, ali naj reče gospa ali gospodična.

Jeanne mu je pomagala tudi iz te zadrege: — Gospa de Quern. Kaj tega še niste vedeli?

Tedaj se je obraz mladega moža zjasnil. Krepko ji je stisnil roko.

— Oprostite, prosim, — je dejal, — ne, zares nisem vedel. Bil sem dolgo v tujini.

— V tujini? — je vzkliknila Jeanne. — Kje ste pa bili?

To je bilo neprisiljeno vprašanje, ki je pričalo o tem, da mlada žena Mejanovi odsotnosti ni pripisovala nobene važnosti.

Po kratkem molku je odgovoril Rene de Mejani. — Bil sem v Rusiji, gospo... milostiva gospa, v posebnih misli. Samo tako po pripovedovanju in slučajno sem lahko zvedel za srečen dogodek, da ste se omožili z Romainom de Quernom. Ali mi dovolite v tej zadevi vprašanje? Ali sta vaš mož in moj stari tovariš in prijatelj Romain de Quern ista oseba?

— Seveda, dragi gospod.

— Če je tako, pa prosim, da mi izročite moj najprišrejšnji pozdrav. Smetra se res lahko za srečnega.

Rene je izgovoril te besede s posebnim naglasom in se pri tem poklonil Jeanni. In z izrazom najtrdnjajšega prepričanja je pripomnil:

— Pa tudi vam lahko čestitam, milostiva gospa. Romaine ima najplemenitejšo srce, kar jih sploh poznam. Nedvomno je izborec mož.

Jeanne obraz je postal zelo resen. Hotela se je pa delati prijazno in zato je odgovorila z neprisiljenim

glasom, iz katerega je pa vel hlad:

— Da, gospod de Mejani, moj mož je res vzoren. Imam ga zelo rada.

Ni bila še kupila voznega listka in zato je njena komornica Angela naenkrat prikinila njun pogovor:

— Milostiva, vlak je tu, če se hočete odpeljati, morate pohiteti.

Jeanne se je srdito ozrla na njo in skomignila z rameni.

Mejani je opazil to in jel se je opravičevati.

— O, oprostite, prosim, da sem vas zadržal, milostiva gospa, upam, da se bova kmalu zopet videla. Zdelo se je da je mlada žena zelo vznemirjena.

— Gotovo, gotovo, — je dejala, potem je pa po kratkem molku nadaljevala:

— Kaj še, dekle je neumna gos. Lahko bi vedelo, da od trenutka, ko sva se srečala, ne more biti več govora o tem, da bi se odpeljala. Sicer sem bila pa namenjena samo na izlet in zvečer sem se itak nameravala vrniti.

Ne da bi se zmenila za Reneovo zadrego, je nadaljevala v svoji prijazni zgovornosti:

— Razumeti morate, da se ne odpeljem, če sem srečala vas. Ali smem vprašati, kje se nameravate nastaniti?

— Kakor običajno v hotelu na prefekturi, kjer me že poznajo, — je odgovoril smeje.

— Saj res, na to sem bila že pozabila. Ali se kaj oglašite pri svojih roditeljih?

— Tudi ta namen imam.

— No torej, moram vas opozoriti, da pri nas ni-

kogar ne najdete doma. Moja roditelja se vrnejo šele jutri iz Hennebonta. Preti vam nevarnost, da se boste danes dolgočasil.

Pri teh besedah se je Reneu obraz nekoliko zmračil. Jeanne pa ni čakala, da bi ugovarjal ali kaj pojasnjeval, temveč je nadaljevala z enako živahnostjo: Ne morem dovoliti, dragi moj Rene, da bi se dolgočasil in ker stanujem v Lorientu, vas kar naravnost povabim na obed k sebi.

Svoje vabilo je izgovorila ob dražestnem smehljaju.

— Saj ne najdete nič nenavadnega v tem, da vas ogovarjam prijateljski kakor prej, kaj ne? Da sem omožena, to vendar ni ovira, da bi se odpovedala vsem pravicam do najinega starega prijatelja, stva.

— Ne, nikakor ne, — je odgovoril Rene prisrčno, — nasprotno, draga Jeanne, zelo sem vam hvaležen za to.

— Vidite, tako je prav in to mi je všeč. Ostanem torej pri tem. Pridite ob enajstih. Pričakovala vas bom. Zdjaj bo ura devet, imate torej še dovolj časa za izprehod po našem mestu, da se prepričate, da je v pristanišču in na nastopih še vse tako, kakor je bilo.

Nikola Titulescu

Višky, 18. marca. e. AA. (Reuter). Male pred polnočjo je v Cannesu umrl bivši rumunski zunanji minister Nikola Titulescu.

Rumunski državnik Nikola Titulescu je bil rojen 1. 1883 v Craiovi. Študiral je pravo in je promoviral za doktorja pravnih ved na Sorbonni v Parizu. L. 1905 je bil imenovan za profesorja civilnega prava v Jaşyju in l. 1909 na univerzi v Bukarešti. V političnem življenju se je Titulescu pojavil l. 1912, ko je bil izvoljen v parlament. Med prvo svetovno vojno je bil l. 1917 finančni minister. Po sklenitvi premirja je kot delegat Rumunije podpisal mirovno pogodbo v Trianonu, l. 1920 pa je bil zopet imenovan za finančnega ministra. L. 1922. se je začela diplomatska kariera Nikole Titulescu. Imenovan je bil za poslanika v Londonu, obenem pa je zastopal Rumunijo v Društvu narodov. Njegovi diplomatski in zunanje-politični uspehi so naglasi predsednika tedanje rumunske vlade Jonela Bratiana, da mu je 21. junija leta 1927 zaupal resor zunanega ministra.

Dne 30. julija je Titulescu podal ostavko kot zunanji minister in je zopet postal poslanik v Londonu in to prvi zastopnik Rumunije pri Društvu narodov. Posebne zasluge si je pridobil pri pogajanjih o rumunsko-madžarskem manjšinskem vprašanju. V novembru l. 1928 mu je bila poverjena sestava nove vlade, toda Titulescu tedaj ni uspel zaradi odpora, ki ga je pokazal Maniu. Tudi l. 1930 in l. 1931 se mu ni posrečilo sestaviti vlade. V teh dveh letih je bil Titulescu na jesenskem zasedanju predsednik Društva narodov.

Dne 27. septembra l. 1932 je Titulescu

odstopil kot rumunski poslanik v Londonu in kot delegat Rumunije v Društvu narodov. Dne 9. oktobra mu je vlada pod predsedvom Vajda Voevoda izročila zunanje ministrstvo, ki ga je s kratko prekinitvijo vodil do l. 1934. Kot zunanji minister je stopil Titulescu dne 5. januarja 1934 tudi v vlado Tatarescu.

Mnoge komentarje v svetovnem tisku so povzročila Titulescova potovanja v Varšavo, Beograd, Sofijo, Carigrad, Ankara in Atene v prvi polovici l. 1933. Potovanja niso bila samo v skladu z zavarovanjem interesov Rumunije, temveč tudi v skladu s sklepi Male antante, katere glavni predstavnik je bil poleg dr. Beneša Nikola Titulescu.

Kot dolgoleten zunanji minister je Titulescu vodil rumunsko zunanjo politiko izredno spretno. Bil je glavni med tistimi rumunskimi in inozemskimi državniki, ki so se prizadevali, da bi spravili Rusijo v Društvo narodov. Ko je pa hotel Titulescu čim dalje bolj samostojno voditi rumunsko zunanjo politiko in je pripravil načrt za tesnejše sodelovanje z Rusijo, je posegel v njegovo delo min. predsednik Tatarescu. Po njegovem prizadevanju je kralj Karol dne 30. avgusta l. 1936 imenoval vlado, v kateri Titulescu ni bil več zunanji minister, temveč je to mesto prevzel Viktor Antonescu. Po drugih vesteh je povzročil padec Titulescu sam kralj Karol.

Za svojo odpušitev je Titulescu zvedel v Parizu. Dogodek je zbudil ogromno pozornost v vseh evropskih političnih krogih, ki so poudarjali po pravici, da pomeni padec Titulescu preobrat v rumunski zunanji politiki. Demistificirali so tedaj tudi nekateri Titulescu vdomi diplomatski zastopniki Rumunije v inozemstvu. Titulescu se je tedaj umaknil v Švico, ker je bil zaradi bolezni potreben zdravljenja. V decembru l. 1936 se je vrnil v Pariz. Še vedno se je Titulescu prizadeval, da bi stopil na politično pozornost in uravnil rumunsko zunanjo politiko po svoji zamisli, toda uspehi ni mogel spriti neomajnega stališa kralja Karola. Čeprav je bil imenovan za senatorja, se je Titulescu dokončno preselil v Pariz, odkoder je skušal še vedno vplivati na rumunsko politiko.

Po izbruhu sedanje vojne je ostal Titulescu do poraza Francije v Parizu, nato pa je odpotoval na francosko riviero. V zadnjem času se mu je bolezen močno poslabšala. Zdravniki mu niso mogli več rešiti življenja. Umrl je za jetiko.

V naši državi se je Titulescu mudil od l. 1933 o priliki posvetovanj Male antante v Beogradu in kasneje l. 1935. Dne 12. januarja 1935 so se sestali v Ljubljani predstavniki Male antante Jevtić, dr. Beneš in Titulescu ter so razpravljali o sporazumu med Francijo in Italijo, dne 31. avgusta pa so bile razprave zaključene na Bledu na takozvani blejski konferenci, katere se je tudi udeležil Titulescu.

Bodi zaslužnemu državniku, ki je bil tudi velik prijatelj Jugoslavije, ohranjen časten spomin!

Prijateljeva »Kulturna in politična zgodovina Slovencev«

Izšel je peti del v redakciji dr. Antona Ocvirka z razpravami o Mladoslavencih — Obdobje romantičnega realizma

Ljubljana, 18. marca

Pri Znanstvenem društvu v Ljubljani je izšel peti del »Kulturne in politične zgodovine Slovencev« Iv. Prijatelja. Zvezek je uredil prof. dr. Anton Ocvirk. Knjiga obravnava Mladoslavence in obdobje romantičnega realizma od l. 1868 do l. 1881. V prvem poglavju je obravnavano posebno dandanes zanimivo slovensko, slovansko in južnoslovansko vprašanje pri Slovencih na prelomu šestdesetih in sedemdesetih let, drugo poglavje omaljuje v prvem obdobju mladoslavenskega gibanja.

V uvodu pojasnjuje pisatelj, zakaj se je odločil za naziv »Mladoslavenska doba« za obdobje od l. 1848. v nasprotju z drugimi kulturnimi in slovstvenimi zgodovinarji. Mladoslavensko gibanje se krije časovno in v mnogih pogledih tudi idejno skoraj popolnoma s mladostnim političnim in deloma tudi literarnim gibanjem šestdesetih in naslednjih let. Ideologija mladoslavenske, kakor tudi mladostne, ki je v politiki narodnopravniška, v svetovnem naziranjju pozitivistična in v svobodomiselnosti, v umetnosti čim dalje bolj realistična, ima svoje korenine v duševnem življenju širšega kulturnega sveta tedanje Evrope.

Giuseppe Mazzini je v svojem delu »Mlada Italija« proglasil za vrhovno načelo javnega udejstvovanja načelo narodnosti in vzklil proti onim, ki so »govorjali, češ, da je avstrijska urava v Lombardiji in na Beneškem boljše nego domača v italijanskih državah: In če bi bila naša urava huronska ali hotentotska, samo da je domača! Naj bo ta urava v severni Italiji kakršnakoli, tuja je, nemška! Zato: »Ven z Nemci! Pod vplivom teh idej je nastalo v zatohlem absolutističnem ozračju predmarca vse polno tajnih revoliucionarnih zvez. Mlada Italija, Mlada Poljska, Mlada Irska, Mlada Angleška, itd., ki so se združile l. 1843. v skupno tajno zvezo, imenovano »Mlada Evropa«.

Vse te zveze so bile političnega in državno-prevarnega značaja in so ogrožale v prvi vrsti države, ki združujejo v sebi več narodov, katerim so obetale združenje in obliki lastne državnosti na podlagi narodne samoodločbe.

Naše »Mladoslavence« sili potreba, prilejati za nujno delo ob formiranju ljudstva v narod in vstopati v dnevni boj za njegova prava, da se lotevajo dela ob narodni prebujni in zlasti ob opremljenosti kot takega z literaturo mnogo prej, nego so sami sebi dali širšo evropsko izobrazbo. Vendar so bili Mladoslavenci že mnogo bolj razgledani po sodanem evropskem in duševnem svetu nego njih »staroslavenci« očetje. Ideje, ki so gibale v oni dobi duševni svet Italije Francije in Angleške, je imel naših Mladoslavencev nekoliko bližje poznal dr. Valentin Zarnik in o njih tudi informiral v »leto sodobne«. Posebno Anglijo je poznal tudi dr. Pavel Turner,

eden prvih podlistkarjev »Slovenskega naroda«, političnega glasila te generacije. Smeri francoske literature je v domačo lepo knjigo po svoje prenesel J. Stritar, ki je precej dolgo poznal tudi istodobno nemško literaturo. Kar se tiče dotika s slovanskim svetom, so bili Mladoslavenci v najtesnejši zvezi s Čehi, katerih politične smeri so v tej ustanovni dobi spoznavali v parlamentu in literarni v društvem dijaškem stiku na Dunaju. V drugi polovici šestdesetih let, v dobi začetnega nastopa Mladoslavencev, študira že nekaj slovenskih dijakov v Pragi (Stare, Marn in drugi). Prav tečiji zglede oblikuje v obilni meri našo slovensko duševnost.

Kakor vsej »Mladi Evropi« je tudi našim Mladoslavencem v politiki ideal čim največja osamosvojitve naroda. Geslo »zedinjenje Slovencev« nosijo Mladoslavenci v široke narodne vrste do »tab.rich«, zborovanjih pod milim nebom, pomenih po češkem vzorcu. Idejni politični inspirator je Levstik, najpoučnejši taborski govornik po dr. Zarniku. Kakor Mladoncem in Mladostem je in ostane tudi našim Mladoslavencem ves čas njihove dobe kulturni vzor Francija. L. 1870 se postavijo Mladoslavenci takoli na stran Francov. Francoski poraz napolni vsem Mladoslavencem srca z bridkostjo. V slovenskem vprašanju posegajo po daljnih ciljih panslavizma. Praktične narodnoosvobodilne naprave (hranilnice in posojilnice) prenašata iz Češke v Slovenijo brata Vošnjaka. Da se vsi javni interesi in vsi boji osredotočujejo prav ob evli narodnosti, je kriv ogroženi obstoj malega naroda.

Mladoslavenska literatura še vedno ni držala krcaka s tedanjim svetovno literaturo. Umetnost kot taka ni bila glavno vodilo, ampak vzpostavitev naroda kot takega, osamosvojitve naroda vsaj v kraljestvu duševnosti in nadomestilo za nedostatek politične in državne samostojnosti. Problem malega naroda je bil že takrat in je ostal do danes problem tudi naše literature.

Od početkov mladoslavenske literature v drugi polovici šestdesetih let pa do l. 1881., do izida »Ljubljanskega Zvonca«, je to literarno generacijo bolj ali manj držal pod svojo hronozo iz francoske romantike zaleti Stritarjev formalizem in socialno altruistični sentimentalizem, ki je našel najpogostejši in najčistejši svoj izraz v melodiozni pesni Gregorčičev. Sele v »Ljubljanskem Zvoncu« zmagata nad Stritarjem ob vodstvu Levstičem, iz poznejšega Levstiča privzeta realizma Kersnikov družabni in društveni realizem, umetniški opoznavanja »slole resnice«. V tem času začnejo vplivati na slovenske pisatelje že tudi ruski realizem, posebno roman Turgenev. Največji svoj izraz dobi ta realizem pri naših pred nastopom »moderne« zopet v pesniku, namreč v Ajkercu.

Mladoslavensko dobo je Ivan Prijatelj obdelal v dveh oddelkih v obdobju romantičnega realizma (1868—1881) in v obdobju poetičnega realizma (1881—1895). Peti zvezek obsega prvo obdobje z razpravljanjem o smeri avstrijske politike glede na tesno zvezo naše literature s politiko, o duševnih, zlasti politično medsebojnih stvajah doma, o vlogi akademske omladine pri duševnem gibanju obdobja, o časopisnem, društvenem in socialnem gibanju, o splošnem razvoju literature in literarne kritike ter o posameznih pisateljih.

Življenje v Moskvi

»Völkischer Beobachter« je objavil daljši članek svojega moskovskega dopisnika K. Neuschelerja, ki piše med drugim:

Rusija je še vedno v »borbi za socializem«. To pomeni danes »čim večjo proizvodnjo«. Prve strani ruskih dnevnikov vsebujejo sleherni dan članke, proglose, resolucije, poročila in različne vesti, da se je na tem ali onem gospodarskem področju doseglo več nego doslej, ali da je treba doseči večjo mero proizvodnje.

Ta je glavna in splošna tema ruskega življenja že nekaj desetletij, posebno pa v današnjih dneh Zakonodajna Gornjača sojeta je posvetila temu cilju vrsto novih zakonov in ukazov. Nova organizacija, nova vojaška pravila in armadi (dela novega vrhovnega komandanta maršala Timošenka) — vse to in še marsikaj drugega pomeni brez dvoma preokret svetovno zgodovinske važnosti. »Disciplina« — to je nova

čudovita beseda ne samo za rdečo vojsko. Disciplina, to je najvažnejša metoda, s katero nameravajo v Sovjetski zvezi napraviti korak naprej.

To se opaža vespovsed v vsakdanjem ruskem življenju. Na ulicah, v delavnicah, na javnih krajih, na prireditvah, sploh povsod. Tipično je življenje milijonarjev, namreč prometnih redarjev. Mislim da ni nikjer na svetu mesta s tolikim številom prometnih redarjev, kolikor jih ima Moskva. Poleg prometnih redarjev, ki nadzirajo zares vsemestni promet, je v vsaki ulici veliko število stražnikov, ki s trotoarja nadzirajo reko pešcev. Nihče ne sme čez ulico, razen na določenih mestih. Ako bi se n. pr. komu zljubilo, preoračiti ulico petdeset metrov od določenega prehoda za pešce, potem bo nedvomno slišal rezek žvižg, ki ga bo neusmiljeno zadržal in nesrečnik se mora vrniti, pa če se mu še tako mudi in čeprav bi moral napraviti dvojno pot. Milicionarjev signal vlada po moskovskih ulicah od ranega jutra do pozne večera. Disciplina avtomobilskega prometa je odlična.

Način življenja? Vprašaj v glavnem ona, ki je vladala konec devetnajstega stoletja. Vera v vsemočnejšo tehniko, v napredek s pomočjo industrije v praktični razum, v dogmo Bodočnost, to je ono, kar čaka milijoni teh ljudi, bodočnost, ki je nihče ne pozna in na katero čaka Kreml.

Vodnikove družbe!
Postani in ostani član

Prah in pljučne bolezni

Ceprav izvirajo prve vesti o pljučnih bolezni iz 18. stoletja, vendar to zanimivo vprašanje dolgo ni bilo znanstveno proučeno. Šele v preteklem stoletju so se ukvarjali z njim Laennec, Parent-Duchatelet in Virchow. Njihova dognanja je zbral in do dopolnil raziskovalec P. L. Fayette. On razločuje štiri skupine prahu, ki njegovo vdihavanje lahko povzročijo težke bolezni.

V prvo skupino prišteva mikrobijski prah, v katerem število bacilov koleba po kraju, letnem času in atmosferskih prilikah. V drugi skupini je prah s kemičnimi učinki. V tretjo skupino spada premogovni in tobačni prah, ki lahko povsem izpremeni barvo pljuč in povzroči tako bolezen. V četrto skupino prahu so večinoma organski delci, kakor delci bombaža, volne, svile, cvetnega prahu itd. Tudi te vrste prahu povzročajo razne bolezni. Zatriranje prahu, kakor ga poznajo nekatere napredne države, igra posebno vlogo v industrijski higijeni, kjer je najbolj potrebno, da zdravniki večkrat pregledajo delavce, ki morajo delati v zaprašenih prostorih.

Največji generatorji v Evropi

Tvornica Siemens-Schuckert dovršuje štiri velike generatorje za vodni pogon s kapaciteto sto tisoč voltov. Generatorje je naročila neka inozemska elektrarna. Generatorji imajo premer 10 m, vsak stroj pa tehta nad milijon kilogramov.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklita, izjave beseda din 1.— davek posebej.

znanko. — Popustov za mase oglase ne priznamo. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti

RAZNO

Beseda 50 par Davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

CEVLJE

v modi in kvaliteti dobite

v trgovini »EDO«

Prešernova 48. 14. T.

OGLASUJTE

male oglase

»Slov. Narodu«

ker so najcenejši

.....

DOLGO STAROST

BOSTE UCAKALI,

če boste uživali medico, ki razk-

raja škodljive klice, pospešuje

prebavo in odstranjuje razne

biološke motnje.

»AMBROJEVA MEDICA«

iz MEDARNE, Ljubljana, 21-

dovska ul. 6. 13. T.

MOSKI

PRI ŽIVČNI

SLABOSTI

poskusite Okasa

Origi. 1931 193 — din.

Dobro se v vsaki trgovini

po svojemu zdravju.

Poljubno darovanje

Lehvarna

DELINI

Biograd, Kmet Mihajlovi

Op. reg. pos. 5. br. 100-100

KUHANO MASLO

prvovrstno, razpošilja Slavko

Senčar, Mala Nedelja pri Lju-

tomeru, telefon št. 1. 657

50 PAR ENTLANJE

šturiranje, vezanje zaves, pe-

tila, monogramov, gumbic.

Velika zaloga perja po 7.— din.

Ljubljana, Gospodarska c. 12

in Františkanska ul. 3. 8. T.

KUPIM

OVETLIČNI MED

sortiran, kupite vedno najce-

neje v MEDARNI, Ljubljana,

Židovska ul. 6. 16. T.

SLUŽBE

Beseda 50 par Davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

ODEJE

iz vate in puha, stare in nove,

prevzamev v prvovrstno delo.

HRIBAR, Marjini trg 2/III.

630

5000 DIN IN VEČ

mesecnega zasluzka nudi samo-

stojno izdelovanje raznih stal-

no potrebnih predmetov. Navo-

dila s 155 najnovejšimi kemi-

čnimi recepti pošljemo za 96 din

po povzetju. Prospekt in spisak

vsebine brezplačno. Kemični za-

vod, Pašičevo. 652

LOCENKA SREDNJIH LET

dobra gospodinja, išče službe

pri samostojnem gospodu. Gre

tudi k 2 osebam. Nastop takoj.

Ponudbe pod »Gospodinja«.

649

BRIVSKO POMOCNICO

IN POMOCNIKA

sprejme za stalno Josip Uaker,

brivski salon, Dol pri Hrastniku

654

PRODAM

Beseda 50 par Davek posebej

Najmanjši znesek 5.— din

TRGOVSKO OPRAVO

za specerijo, manufakture in

galanterijo, kompletno, prak-

tično in dobro ohranjeno prodam

zaradi opustitve podružnice. —

Viktor Suša, trgovina z meša-

nim blagom, Zagorje ob Savi.

654

20 NIZKIH VETNIC

števline, izredno krasne sorte,

s poštino vred din 140. Nekaj

šibkejše sadike din 95. Sadjar-

stvo Dolinšek, Kamnica pri

Mariboru. 658

STANOVANJA

Beseda 50 par Davek posebej

Najmanjši znesek 5.— din

LEPO STANOVANJE

dveh sob in pritlikin oddam

1. maja v šmarci, 8 minut od

postaje Duplica, ¼ ure Kam-

nik. — Christof, vpokejeni šol-

ski ravnatelj, šmarca-Kamniki.

659

Vabilo

na redno (46.) skupščino

Posojilnice v Trbovljah

F. Z. Z. R. J.

Ki se bo vršila v nedeljo, dne 30. marca 1941. ob 3. uri popoldne v pisarni posojilnice. Tu je tudi vsem zadržarjem na ogled poročilo upravnega odbora ter letni zaključni račun za poslovno leto 1940 in sicer od 25. marca dalje med uradnimi urami.

Dnevni red skupščine:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Citiranje zapisnika 45. redne skupščine.
3. Poročilo: a) upravnega odbora; b) nadzornega odbora.
4. Citiranje revizijskega poročila in rešitve revizijske zveze.
5. Sklepanje o letnem sklepnem računu, o uporabi poslovnega prebitka in podelitev razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora.
6. Volitev dveh članov upravnega in enega člana nadzornega odbora.
7. Predlogi in pritožbe.
8. Določitev: a) vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti; b) vsote hranilnih virov, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska kredita, ki ga sme zadruga podeliti posameznemu zadružniku.
9. Slučajnosti.

Ako skupščina ob napovedani uri ne bo sklepna, bo čez pol ure druga na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 38. pravi sklepa veljavno ne glede na število navzočih zadružnikov.

Za upravljalni odbor:

Jože Goropcevič
predsednik

Anton Kuhar
član

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

Inserirajte v »Slov. Narodu«!